

БЕКІТЕМІН
«Sanakids.ru» оқыту және дамыту
орталығының басшысы

Капышева Б.С.

«06» сәуірт 2025 жыл

«Логика әлемі» үйірмесі
9-11 жас аралығындағы балаларға арналған

Құрастырушы: Сентова Айтжамал Альжановна

Павлодар, 2025 жыл

«Логика әлемі» үйірмесінің оқу бағдарламасы ТҮСІНІК ХАТ

Балалардың шығармашылық дарындылығын дамыту және оны тәрбилеу - бүгінгі таңдағы шешуші мәселелердің бірі. Мектепке келген балалардың шығармашылық ой өрістерін дамыту үшін арнайы оқыту, ерекше бағдарламалар дайындау, бұл ең алдымен оқушылардың жас ерекшеліктеріне сай шығармашылық мүмкіншілігін қалыптастырып дамытуға бағытталған бағдарлама жасау.

Логикалық есептер оқушылардың пәнге деген ынтасын, қызығушылығын арттыру, мазмұнды ойындар, қызықты есептер арқылы біздің күткен нәтижемізді береді.

Бастауыш сыныпта математика сабағында ойынның бір емес бірнеше түрін пайдалануға болады. Ол ойындар арқылы мұғалім оқушылардың ойлау қабілетін дамытып, есеп шығаруға төселдіріп, жылдам есептеу дағдыларын қалыптастырады. Әдістемелік әдебиеттерде берілген және мұғалімнің тәжірибесінде пайдаланып жүрген дидактикалық ойындар өте көп. Бірақ олардың бәрі бүгінгі күннің талаптары, білім мазмұның өзгерістеріне балалардың жас ерекшеліктеріне сәйкес келе бермейді.

Сондықтан белгілі ойын түрлерін сұрыптап, ой елегінен өткізе отырып, дидактикалық ойын есептерімен қызықты жаттығулыр жүйесінің бағдарламасын ұсынып отырмыз. Мұнда бағдарлама мен оқулыққа сәйкес және оқушылардың шығармашылығын арттыру мақсатында дидактикалық ойындар мен қызықты есептердің мазмұны беріледі.

Танымдық мақсаты.

Есте сақтаудың түрлері, қиял мен зейінді қалыптастыру, дамыту. Жаңа шешімдерді іздеу, қажетті нәтижеге жету, ерекше тәсілдерін табу.

Дамытушылық мақсаты.

Ойлау мен тіл бір-бірімен тығыз байланысты. Ойлау қызметі негізінде ойды дамыту, тексеру, салыстыру жіктеу болса, керектісін дәлелдеу, пікірін айту, өзгемен хабарласу, жауап беру тіл арқылы жүзеге асады. Осыған сәйкес сөйлеуді дамыту. Қиялдау, елестету және шығармашылық ойлауын дамыту.

Тәрбиелік мақсаты.

Тұлғааралық қатынастың тәрбиелік жүйелері. Қоршаған ортаға дұрыс көзқараспен қарым-қатынас жасауға тәрбиелеу. Алған білім-білік дағдыларын өмірде қолдана білуге үйрету, ізденімпаздыққа, өз-өзіне сенімді болуға тәрбиелеу.

Үйірме міндеті:

- Оқушыларға білім жүйесінің негіздерін меңгерту, тұлғалық қасиеттерін қалыптастыру, оқушылардың танымдық, шығармашылық қабілеттерін молайту.
- Зерттеушілік дағдыларын қалыптастыру.
- Өзіндік жұмыс жағдаяттарын тиімді шешу.

Оқушылар білуі тиіс:

- өз ойларын ауызша және жазбаша еркін жеткізе білуге дағдылану
- теориялық білімдерін практика жүзінде ұштастыра білу

- өз қиялын ұштай отырып, сұрақ қоя білу
- күнделікті өмірінде болып жатқан түрлі іс әрекеттің ерекшелігін бақылау әдісін қолдану арқылы анықтау

Оқушылар істей алуы тиіс:

- өзгеше және шапшаң ойлау
- әрекетті немесе нәтижені сынау
- өз көзқарасын және өз ойын ашық айту
- тірек сөздермен, мұғаліммен және дербес жұмыс жасау

Күтілетін нәтиже:

Білім алушылардың жас ерекшеліктерін ескере отырып, өз бетімен жұмыстануға, дәлелдеуге, салыстыра отырып пікір айтуға, есте сақтауға, өзіне сеніммен қарауға, жаңа шешімдерді іздей білетін тұлға қалыптастыру.

Сауатты оқуға, түсінуге, ажыратуға, салыстыруға алған білімін күнделікті өмірде қолдануға дағдыланады.

Курс бойынша мазмұны мен құрылымы

«Қиял мен зейінге шолу»

Қазіргі білім беру мазмұнын жаңарту бағдарламасына сай спиральды оқыту әдісі бойынша барлық тарау бойынша тақырыптар бөлінген.

«Қызықты арифметика» бөлімінде балалардың сабақ үстінде танысқан көптеген ойындары арқылы есептей отырып, кейіннен күнделікті өмірге сіңіп кетеді. Мысалы: математикадан есептер, логикалық тапсырмалар мен логикалық есептер, қызықты есептер, айырмашылығын табу, есте сақтау тренингтері балалармен өткізілетін кез – келген тапсырманы сабақтың үстінде бой жазу ретінде қолдануға болады.

«Ойлауға берілген есептер» бөлімінде бастауыш сынып балалары, яғни тұлғаның танымы мен интеллектуалды дамуына қажетті тапсырмалармен қамтамасыз етуге бағытталған бағдарлама, математиканың негізін сапалы игеруді қамтамасыз етеді.

«Геометриялық ұғымдар» бөлімінде көрнекі-бейнелі, логикалық және абстракты ойлауды қалыптастыру, негізгі орта білім деңгейіндегі алгебра мен геометрияны игеруге практикалық негіз жасауды көздейді.

«Сөйлеуді қалыптастыруға арналған тапсырмалар» бөлімінде математикалық жұмбақтар мен мақал-мәтелдер алуға және еңбекке бейімдеуге, сондай-ақ ата-дәстүр, әдет-ғұрып, салт-сана, халықтық және ұлттық болмысты жалпы адамзаттың мәдени мұраларымен үндестіру арқылы, баланы тұлға ретінде қалыптастыру және оқушының ақыл-ойының математикалық стилін, интеллектуалдық және ерік пен сезімге қатысты сапаларын дамыту. Мектептің негізгі сатысында оқуға, меңгерген математикалық білімін өмірде қолдануға жан-жақты дайындауды жүзеге асыру.

Балаларға арналған «Логика әлемі» бағдарламасы құрылысы мен мазмұны математиканың мектептен тыс қосымша негізі болып табылады. Мұнда тек қажетті дайындық деңгейі жегістіктерін қамтамасыз етіп қана қоймайды, сонымен қатар логикалық - математикалық дайындықты күшейтетін терең, әрі жан - жақты математикалық білімді игеруді, математикалық нысандармен

жұмыстағы нақты тәжірибені дифференциалдық тәсіл мүмкіндіктерін, оқу қызметінің маңызды элементтерін дамытуға жол ашады. Жаттығулар жинағында сабақтарды белгісіне қарай бөлуге және оларды орындауға, салыстыруға, жүйелеуге, логикалық сөздерді түсінуге және оларды дұрыс қолдануға, талдауға, ұғымды анықтауға, арналған тапсырмалар берілген.

Балаларды талқылай білуге, алған білімдерін қолдана білуге, негізделген ауызша есептеудің қызықты тәсілдеріне арналған тапсырмалар енгізілген.

Шығармашылық жаттығулар, геометриялық маңызды жаттығулар, логикалық тапсырмаларды шығару тәсілдерін үйретуді көздейді.

«Өмірдегі тиімділік»

Балаларға арналған «Логика әлемі» көмекші, әдістемелік құралының ұтымдылығы оқушылардың бастауыш сыныптардан бастап өз ойын жүйелі де түсінікті етіп жеткізу, сөйлеу дағдыларын қалыптастыру болғандықтан, қызықты сұрақтар, мақал - мәтел, жұмбақтарды, жаңылтпаштарды талдауға басты назар аударылады. Сондай-ақ сөйлеудің ауызша және жазбаша түрі, олардың ерекшеліктерін қамтыған материалдар берілді. Тез ойлап, тез шешім қабылау, салыстыру, ажырату қабілеттерін дамытады.

Оқушыға өз ойын еркін айтуына, ойын дамыта өзгертуіне шығармашылық жұмыстағы еркіндікке, кез келген мәселені шешуге, баға беруге, таңдау жасауға, оқығанын өмірмен байланыстыруына, өмірде қолдана алуына мүмкіндік береді.

Оқушылар алдына өзекті міндеттерді қоя біледі, оларды шешеді, логикалық тапсырмаларды пайдаланып, салыстыру, топтау әдістерін қолданып, дәлелді тәуелділіктің шешуін табады, талдай білу дағдысын дамытады, тәуелділік байланысын орнатады және қорытынды жасауды үйренеді.

Сонымен қатар логикалық ойлауға дағдыланады, логикалық сөйлеу және ойша елестеу қабілеті дамины.

Қоршаған ортаны танып, білу үрдісі баланың ойлануын дамытып қана қоймайды, оқушының қоршаған ортаға адамгершілік қарым - қатынасын қалыптастыруына мүмкіндік туғызады. Оқушылардың қоршаған дүние туралы алған білімін дұрыс қолданып, әлеуметтік және табиғи ортада өзінің жүріс тұрысын әділ бағалай білу қабілетін тәрбиелеу. Қоршаған ортаны танып білу сабақтарында алған білімі өз бетінше жұмыс істеу қабілетін дамытады.

Таным теориясы адамға жинақталған ақпаратты зерттеп, ішінен маңыздысын таңдап, соның негізінде дұрыс өмірлік салтын ретке келтіру, дұрыс таңдау жасау қабілетіне ие болуға, яғни өзінің болмысы мен әрекетін бағалау дағдысын көрсете білуге мүмкіндік береді.

Мақсаты:

Оқушылардың шығармашылық дарындылығын ойын есептері, логикалық есептер, мың көлеміндегі сандар, көбейту мен бөлуге арналған есептер арқылы дамыту.

Математикалық білім, білік және дағдыларын қалыптастыру, тиянақтау, бекіту, қайталау, пысықтау. Оқу-ой белсенділігін, саналы ойлана білуін дамыту, жетілдіру үшін ойын есептер, тірек сызбалар, кестелер, Петерсен дәптерін пайдалану.

Міндеті:

Оқушылардың қызығушылығын ояту, белсенділігін арттыру, шығармашылық қабілеті жоғары, өмірге икемді жан-жақты дамыған тұлғаны тәрбиелеу, тәлім-тәрбиенің әдіс-тәсілдерін жаңарту. Оқу - ой белсенділігін жетілдіру.

№	Тақырыптар	Сағат саны	Мерзімі
1	Заттарды санау. Заттарды санауға үйрету	1	
2	Қасиетті сандар	1	
3	Байырғы өлшеуіштер	2	
4	Математикалық эстафета	1	
5	Кім шапшаң?	1	
6	«Бос тор көзді толтыр»	1	
7	«Теңдікті жалғастыр»	1	
8	«Сандарды орналастыр»	1	
9	Графикалық моделдеуге берілген есептер	1	
10	Бос тор көзді толтыр	1	
11	Логикалық есептер	1	
12	«Санайық ,есептейік, ойланайық»	1	
13	Теңдік құра	1	
14	Теңдеу құру	1	
15	Геометриялық фигуралар сызу	1	
16	Фигураларды салыстыру(көлеміне, орналасуына)	1	
17	Жазық фигуралардың түрлерін салайық!	1	
18	Кеңістік фигуралардан пішіндер құрастырайық!	1	

19	«Фигураларды тап» іздеп, тауып, белгіле	1	
20	Геометриялық фигуралардан бейне салу	1	
21	Нүктелер, координаталарды анықтайық!	1	
22	Математикалық жұмбақтар өлеңдер жаттау	1	
23	Математикалық мақал-мәтелдер	1	
24	Сандарды тап! Сөзжұмбақ құрастыр	1	
25	Ребустар шешу	1	
26	Сандар тізбегін құру, шешу	1	
27	Математика және біз	1	
28	Сиқырлы шаршылар	1	
29	Логикалық есептер	2	
30	«Санайық ,есептейік, ойланайық»	1	
31	Суреттер арқылы теңдік құра	1	
32	Суреттер арқылы теңдеу құру	1	
33	Геометриялық фигуралар сызу	2	
34	Бұрыш түрлерін сызып, есептейік	2	
35	Жазық фигуралардың түрлерін салайық	1	
36	Кім тапқыр? ойыны	1	
37	«Фигураларды тап» іздеп, тауып, белгіле	1	
38	Геометриялық фигуралардан бейне салу	1	
39	Нүктелер, координаталарды анықтайық!	2	
40	Математикалық жұмбақтар өлеңдер жаттау	1	
41	Математикалық мақал-мәтелдер	1	
42	Сөзжұмбақ құрастыр. Ребустар шешу	1	
43	Ертегі есептер	1	

44	Қарапайым судаку	1	
45	Шеңбер мен дөңгелек. Центр, радиус	1	
46	Бұрыш түрлері,Тік төртбұрыш,үшбұрыш ауданы	1	
47	Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу. Периметр табу	1	
48	«Фигураларды тап» іздеп тауып белгіле	1	
49	Геометриялық фигуралардан бейне салу	1	
50	Жазық фигураларда нүктелер салу	1	
51	Нүктелер, координаталар	1	
52	Математикалық жұмбақтар,жаңылтпаштар	1	
53	Математикалық мақал-мәтелдер	1	
54	«Кім жылдам?»	1	
55	«Бос тор көзді толтыр»	1	
56	«Теңдікті жалғастыр»	1	
57	Қозғалысқа берілген есептер	1	
58	Графикалық моделдеуге берілген есептер	1	
59	Судоку	1	
60	Көп таңбалы сандарды көбейтуге, бөлуге байланысты логикалық есептер	1	
61	«Санайық , есептейік, ойланайық»	1	
62	Теңдеу құру	1	
63	Күрделі теңдеу құру	1	
64	Тікбұрышты үшбұрыш, куб, тікбұрышты параллелепипед және оның элементтері	1	
65	Бұрыш түрлері, бұрыштың градустық өлшемі Тік төртбұрыш,үшбұрыш ауданы, тікбұрышты	1	

	параллелепипедтің көлемі;		
66	Геометриялық фигураларды кескіндеу және перпендикуляр түзулер; симметрия осі;	1	
67	«Фигураларды тап» іздеп тауып белгіле	1	
68	Геометриялық фигуралардан бейне салу	1	
69	Симметриялы және симметриялы емес жазық фигуралар;	1	
70	Нүктелер координаталары және қозғалыс бағыты;	1	
71	Математикалық жұмбақтар, жаңылтпаштар	1	
72	Математикалық мақал-мәтелдер	1	
73	Ертегі есептер	1	
74	Сөзжұмбақ, ребустар шешу	1	
75	Геометриялық диктант	1	
76	Математика және біз	1	
77	«Балық аулау» күрделі теңдеу шешу	1	
78	Есеп. Есептің құрамды бөліктері	1	
79	«Үндемес ойыны» көбейту, бөлуге байланысты есептер	1	
80	Өзара кері амалдар	1	
81	Математикалық тест	1	
82	Логикалық есептер	1	
83	Шығармашылық есеп	1	
84	«Жасырын сан» логикалық есеп	2	
85	Қызықты ребустар	1	
86	Сандарды оқу, жазу, салыстыру	1	
87	Мың көлеміндегі сандарды қосу, азайту	1	
88	Логикалық есептер	1	
89	Арифметикалық амалдар	1	
90	Ауызша көбейту және бөлу	1	
91	Көбейту және бөлу	1	
92	Кестелік көбейту және бөлу	1	

93	Жазбаша көбейту және бөлу	1	
94	Екі санға бір таңбалы санды көбейту, бөлу	1	
95	Үш таңбалы санға көбейту, бөлу	1	
96	Өткенді қайталау	1	
97	Сандар қатарын тап	1	
98	Нольмен аяқталған сандарға есеп	1	
99	Сөз есептер құрастыру	1	
100	Сөз есептерге теңдеу құру	1	
101	Өздік жұмыс	1	
102	Теңдеу шешу	1	
103	Күрделі теңдеу	1	
104	Күрделі теңдеулерді шешу, есептер шығару	1	
105	Өздік жұмыс	1	
106	Логикалық есептер	1	
107	Шығармашылық есеп	1	
108	«Жасырын сан» логикалық есеп	1	
109	Қызықты шаршы	1	
110	Көбейтудің қасиеттері	1	
111	Көбейтудің ауыстырымдылық қасиеті	1	
112	Көбейтудің терімділік заңы	1	
113	Қалдықпен бөлу	1	
114	Есеп. Есептің құрамды бөліктері	1	
115	«Үндемес ойыны» көбейту, бөлуге байланысты есептер	1	
116	Өзара кері амалдар	1	
117	Математикалық тест	1	
118	Есептерді тиімді тәсілмен есептеу	1	
119	«Қандай сандар жетіспейді?» ойыны есеп	1	
120	«Ұғып ал» көбейту, бөлу амалына есептер	1	
121	«Жалғастыр» ойыны көп таңбалы сандарды жазу	1	
122	«Кім тез есептегіш?» көбейту, бөлуге есептер	1	
123	Математикалық тест	1	
124	Қорытынды	1	

БЕКІТЕМІН

«Sanakids.rvl» оқыту және дамыту
орталығының басшысы

Капышева Б.С. Капышева Б.С.

«06» қаңтар 2025 жыл

**«Этикет және әдеп» үйірмесінің
оқу бағдарламасы**

**Қосымша білім беру педагогы Дюсюнбекова Шолпан
Амантаевна**

Павлодар, 2025 жыл

Түсінік хат

"Этикет және әдеп" үйірмесінің бағдарламасы балалардың рухани дамуы мен өзін-өзі тануына, әдеп әліпесі мен парасаттылық негіздерімен танысуға бағытталған. Бағдарлама барысында ең маңызды адами қасиеттерді: шынайы, қарапайым болу, жаман қасиеттерден өзін аулақ ұстау, көпшілік ортада өзін дұрыс ұстай алу, жауапкершілікті сезіну сияқты әдептілік пен парасаттылықтың үлгісі бола алатын адам қалыптастыруға ықпал ету мүмкіндігін айқындайды.

1-бөлім: Әдептілік әліпесі;

2-бөлім: Қонақ күту, тамақтану әдебі.

3-бөлім: Әдептілік, ар-ұят-адамдықтың белгісі;

4-бөлім: Парасаттылық негізіндегі қарым-қатынас әдебі

5-бөлім: Ұлылардың ұлылығы-парасат биігі

Сөзі, ісі, мінезі арқылы адамның әдептілігі, пайым-парасатын түсінуге болады. Ұсынылған бағдарлама мазмұнымен таныса келе, аталған критерийлерді басымдыққа алғанын байқауға болатынын атап өткім келеді.

Курс балалардың адами құндылықтарын дамытуға, адамгершілікке ықпал ете отырып, өзін-өзі тәрбиелеуге де мүмкіндік береді. Тәрбиелеудегі ең нәтижелі құралдың бірі- балаларға өмірден алынған мысалдар мен түрлі жағдаяттардан шығуды ойлауға мүмкіндік беретін әдіс-тәсілдерді тиімді қолдануға болатынымен ерекшеленеді.

Бағдарламаның мақсаты:

Балалардың әдеп мәдениетінің негізін қалау және концептуалды тұрақты, позитивті бағдарланған және белсенді өмірлік ұстанымды ұстанатын тұлғаның дамуына ықпал ету. Әдептілік пен ізгілікке, адалдық пен әділдікке үйрете отырып, өз ісіне жауапкершілікпен қараудың маңызын түсінуге, ұжыммен жұмыс істеу кезіндегі сыпайылық пен сыйластықты өз бойында көрсете алуына ықпал ету.

Міндеттері:

- * Балаларға әдеп мәдениетті дамытудағы, адамдарды тәрбиелеудегі рөлін түсіндіру, оның тұлғааралық қатынастарды ұйымдастырудағы маңыздылығын көрсету;
- * Әдеп мен парасаттылықтың, адамның моральдық және қоғамдағы мінез-құлқының арасындағы органикалық байланысты көрсетіңіз;
- * Балаларды әдеп нормалары мен ережелерімен, әдеп тәртібінің компоненттерімен таныстыру;

- * Балалардың бойында әлеуметтік қолайлы мінез-құлық және қоғамда барабар өзара іс-қимыл дағдыларын қалыптастыру;
- * Балалардың жалпы мәдениеті мен ой-өрісін кеңейту, олардың айналасындағыларға құрметпен қарауын қалыптастыру, патриотизм рухын нығайту және басқа ұлттардың әдет-ғұрыптары мен әдет-ғұрыптарын қабылдауда толеранттылық идеясын енгізу;
- * Балалардың позитивті ойлауын қалыптастыруға ықпал ету;
- * Болашақ өзін-өзі табысты жүзеге асыруға көмектесу мақсатында балаларға өзін-өзі талдау және үнемі жұмыс жасау дағдыларын үйрету;
- * Ұлылардың өмірінен үлгі алуға үйрену; Әдептілік пен парасатты болуға баулу;
- * Ұжыммен жұмыс жасай алу және көпшілік ортада өзін дұрыс ұстай алу мен көрсете білу қабілеттерін дамыту;

Үйірменің жалпы сипаттамасы

Әдеп феномені адамзат өмірінде маңызды орын алады, көбінесе мәдениеттің бет-бейнесін, оның құндылықтарын, сондай-ақ адамның адамгершілік келбетін анықтайды. Әдеп мәдениетімен танысу жас ұрпақтың әлеуметтік бейімделуіне ықпал етеді, жеке өсу мен өзін-өзі жүзеге асырудың негізін қалайды. Бұл бағдарламаның құрылымдық ерекшелігі балалардың ересек адамдардың мінез-құлық ережелері туралы тұтас көзқарасын қалыптастыруға және дамытуға ықпал етеді, бұл жасөспірімдерді ересек өмірге бейімдеу мәселесін шешуге көмектеседі. Сабақ барысында балалар басқалармен сындарлы қарым-қатынас құру туралы негізгі этикет білімін игере алады.

Оқыту оқушылардың жас ерекшеліктеріне сәйкес келетін диалогтық және тренингтік принциптерге негізделген.

Жұмыс түрлері: әңгімелесулер, талқылаулар, дәрістер, дидактикалық және рөлдік ойындар, тренингтік жаттығулар, ермексаздағы үлгілеу, шағын-шығармалар мен эссе, күнделік жүргізу; тестілеу, тапсырмалары бар карточкалар, сөздікпен жұмыс. Өзін-өзі бақылауға арналған тесттер оқушыларға материалды білу деңгейін өз бетінше тексеруге және бағалауға мүмкіндік береді. Сабақ барысында дәрістер, әңгімелер мен практикалық тапсырмаларды біріктіру ұсынылады. Дидактикалық құралдарды, бейнематериалдарды пайдалану көзделеді. Мектептен тыс іс – шаралар-түрлі мәдени іс-шараларға бару, оларды кейіннен талқылау қарастырылған.

Күтілетін нәтижелер:

- ✓ Оқушылардың кең қолданылатын сөйлеу сөздік қорына жеткілікті дәрежеде әдептілік стереотиптерін кіріктіру. Қарым-қатынас жағдаяттарына қарай әдептіліктің қажетті формаларын таңдай білу (кіммен, қайда, қашан, неге айтасын). Тәртіпті мәдениеттің жалпы ережелерін меңгеру.

- ✓ сөзінен сыпайылық пен әділдік, ісінен әдептілік пен жауапкершілік, мінезінен кішіпейілділік пен парасаттылық көрінеді;
- ✓ көпшілік ортада сыйлы, құрметті, тұлғалық қасиеттер қалыптасыпқан, мақсаты айқын, тығырықтан шыға білетін мәдениетті адам қалыптасады

Өзектілігі:

Бүгінгі таңда көпшілік ортада өзін орынды, сыпайы ұстай білмейтін жасөспірімдерді жиі кездесіруге болады. Әртүрлі ақпарат көздерінен "Атың шықпаса, жер өртенің кебініндегі көпшілік алдында жүрген, дөрекі сөздері мен өрескел қылықты танымал болудың жеңіл жолын ұстанушылардан үлгі бола алмайтынын түсінетін, түрлі ақпарат көздерінен тарайтын сараланбаған ақпараттар мен ағымдар арасынан адаспай, дұрыс ақпараттарды пайымдай білетін, мәдениеті жоғары, үлкенге құрмет, кішіге ізетті тұлға қалыптастыру.

Қажеттілігі:

Әр бөлімді аяқтай отырып, тренинг жүргізіледі. Бұл - өтілген тақырыптарды баланың меңгергендігін, тақырып бойынша нені түсініп, түйсінгенін бақылауға жол ашады. Ұсынылып отырған бағдарлама мазмұнымен таныса келе, білім алушыны әдептілікке тәрбиелей отырып, жақсы мен жаманды ажырата алу, қарапайымдылық пен кішіпейілділікті, өз ісіне жауапкершілікпен қарауды, адалдық, әділдік, ізгілік секілді адами қасиеттерді бойына сіңіруге ықпалы мол екендігі бағдарламаның қажеттілігін көрсете алады

Жаңашылдығы:

Бағдарламаны жүзеге асыру барысында, яғни сабақты өту кезінде фильмдерден алынған үзінді-эпизодтарды, көркем шығарма мен түрлі мотивациялық кітаптардан қажетті деген фразаларды сабақ барысында қолдануға болатыны негізге алынады. Балалар сабақтан соң сол кітапты әрі қарай оқуына, фильмді толық қарап шығуына болатынын ескергеніміз - кітапқа ден қоймайтын бала қатарын азайтуға мүмкіндік аламыз.

Тақырып бойынша жоспарланған сабақ түрлері:

Ұлы тұлғалардың өсиеттерін негізге алу, топтық тапсырмалар, ойын жаттығулары мен жағдаяттар, тренингтер

Бағдарламаның жоспары:

р/с	Тақырыптар	Сағат саны	Мерзімі	Қосымша	Ескерту
Әдептілік әліппесі					
1	Кіріспе: Әдеп және әдептілік	1			
2	Этикет дегеніміз не?	2			
3	Әдептілік белгісі-иіліп сәлем бергені	2			
4	Амандасу түрлері	2			
5	Сәлем сөздің анасы. Кел, танысайық!	2			
6	Қарым-қатынас әдебі	2			
7	Қарым-қатынас мәдениеті. Практикалық жұмыс.	2			
8	Күнтәртібті жоспарлау, уақыттың бағасын білу. (тренинг)	2			
9	Отбасылық әдеп.	2			
10	Шығармашылық жұмыс. Үлкенге – құрмет, кішіге-ізет.	2			
11	Шын сөйле немесе үндеме!	2			
12	Өтірік пен өсектен өзінді аулақ ұста	2			
13	Кешірім сұрау әдебі.	2			
14	Сын айту және сынды қабылдау әдебі	2			
15	«Сыйлық» қабылдау және сыйыңа тарту әдебі.	2			
16	Әділдігін айта білейік!	2			
17	«Бар» мен «Жоқ» әдебі. Парасаттылық мектебі.	2			
18	Тренинг: Жаксы сөз-жарым ырыс	2			
19	Жеке адамның өзін-өзі ұстау әдебі.	2			

Қонақ күту, тамақтану әдебі.

20	Үй иесі мен қонақ қарым-қатынасы.	2			
21	Дастархан заңдылығы.	2			
22	Жеке, қоғамдық көлік жүргізу әдебі.	2			
23	Саяхаттау әдебі.	2			
24	Әдептілік және олардың әлеуметтік маңызы.	2			
25	Бейресми қабылдаулар: Шай, кофе; пикник	2			
26	Қоғамдық орындар мен көшедегі мінез-құлық	2			
27	Мерекелік мәзірлер мен сән-салтанат стилі.	2			
28	Рөлдік ойындар. Шет елдік қонақтар.	2			
30	Парасатылық негізін қалыптастыруда қонақпен сөйлесу әдебі.	2			

Әдептілік,ар-ұят-адамдықтың белгісі.

31	Адамгершілік-асыл қасиет	2			
32	Сабыр түбі-сары алтын	2			
33	Ашу кезінде өзін ұстай білу әдебі	2			
34	Ниетің түзу болса	2			
35	Тексіз болма, кексіз бол	2			
36	Жауапкершілік- жақсы қасиет	2			
37	Қарапайымдылық қағидасы	2			
38	Тренинг: Әдепті кімнен үйрендіңіз?	2			

Парасаттылық негізіндегі қарым-қатынас әдебі

39	Парасат және парасаттылық туралы түсінік	2			
40	Кешірім сұрау әдебі	2			
41	Татулық- табылмас бақыт	2			

42	Біреуге ор қазба-өзін түсесің	2			
43	Киіну мәдениеті	2			
44	Дастарқан заңдылығы: Тағам жеу тәртібі	2			
45	Қонақ күту әдебі	2			
46	Қоғамдық орындар мен көшедегі мінез-құлық	2			
47	Мәдениет ошақтарындағы тәртіп әдебі	2			
48	Үйде жүру нормасы.	2			
49	Телефон, байланыс құралдарының әдебі.	2			
50	Сабакқа дайындалу әдебі.	2			
51	Мәдени ортада өзін ұстау әдебі	2			
52	Парасаттылық негізіндегі қарым-қатынас.	2			
53	Тренинг. «Кемел руханият пен биік ақиқаттың жоғары зерделенген парасатын, сапалы мәдениеті мен әдебін, ар мен намысын қатар ұстаған зиялы ұрпақ».	2			
54	Этикет мінез-құлқының принциптері мен компоненттері бойынша қорытынды	2			
55	Тренинг: Ұлық болсаң, кіші бол	2			
Ұлылардың ұлылығы-парасат биігі					
56	Пайғамбардан парасат	2			
57	Баталы сөздің биі-Бәйдібек	2			
58	Абайдың үш билігі	2			
59	Шоқанның жақсылығы	2			
60	ЫбырайАлтынсариннің әдеп жайлы әңгімелері	2			
61	Шәкәрім шығармаларындағы тәлім-тәрбие мәселелері	2			

62	Тренинг: Жаксы адам болу үшін...	2			
63	Қорытынды сабақ	2			

Авторлық бағдарламаның әдістемелік сипаттамасы

	Мазмұны	Ресурстар
1	"Әдеп және әдептілік" кіріспе сабағында бағдарламаның мақсат-міндеттерімен таныстырылады. Оқушылармен жағымды орта қалыптастырып алғаннан кейін, Әдепсізден әдептілікті үйренуге бола ма? деген сұрақ бойынша оқушылардың жауаптарын пікірталастыру арқылы дәлелдемелер түйінделе отырып, Лұқпан Хакімнің сөзімен қорытынды шығару. Дәптермен жұмысқа "Әдеп" сөзінің түсіндірмесін жүргізуге болады	https://test.ent-2014
2	"Әдептілік белгісі-иіліп сәлем бергені" екінші сабағында алдын ала дайындалған оқушылардың шағын көрсетілімін қоюға болады. Көрсетілімге ерікті екі оқушыны тандап аламыз, сыныптағы қалған оқушыларға барынша ізетпен, әдепті түрде (тандап алған екі оқушы кіріп келгенде) сәлем беру ұсынылады. Бірақ екі оқушының бірі шын ілтипатпен сәлемді алса, келесі оқушы сәлемін алмай кетуі керек. Нәтижесінде оқушылардың алған әсерлері талданады. «Сөз анасы – сәлем» деп Бұқар жырау бабамыз сәлем сөздің қасиетін әрі қысқа, әрі нұсқа етіп керемет тұжырымдапты. Сөзді сәлемнен бастамайтын халық жоқ. Әрине, әр халықтың өзіне тән сәлемдесу салты, жөн-жобасы әрқалай. Сол алуан түрлі, басқаға ұқсамайтын өзгешеліктерінен ұлттық мінез-құлық, әдет-ғұрып, қалыптасқан қағидалар көрініп тұратыны тұжырымдалады. Сабақтың түйіні-	«Бес ғасыр жырлайды» - « <u>Жазушы</u> » <u>баспасынан 1984 жылы</u> жарық көрген үш томдық өлеңдер жинағы. Құрастырғандар: <u>М. Бәйділдаевпен М. Ұхтар Мағауин.</u> https://ust.kz/word/maqala_adeptilik_belgisi_iilip_sale_m_bergeni-29446.html
3	Амандасу түрлері. Бұл тақырыптың нәтижелі болуы үшін арнайы видеоларды қолданумен қатар, иллюстрацияларды да қолданған тиімдірек болады, оқушының жас ерекшелігін ескере отырып, амандасудың әр түрі	https://bilimdiler.kz/balabaksha/10284-sale-sozdin-anasy.html

	бейнеленген суреттер арқылы амандасу,сәлемдесу түрлерін ажыратуға мүмкіндік жасауға болады.	https://www.youtube.com/watch?v=RmWmCKRKR4s
4	Шын сөйле немесе үндеме! Бұл сабақта қазақтың бай мақал-мәтелдерін кеңінен қолдануға болады. Сонымен қатар шешендердің басты бағыты-шындық болғанын да сабақтың бір кезеңінде түсіндіріп кету жоспарланған	Қазақтың мақал-мәтелдері Шешендік сөздер
5	Өтірік пен өсектен өзінді аулақ ұста. Сабақты алдыңғы сабақпен байланыстыра жүргізу ұсынылады. Өсектің зияны мен қандай жағдайда өтірік айтуға болатыны туралы "Айналмалы бекет" әдісі арқылы қорытындылауға болады	Мың бір хадис Абайдың өлендер жинағы(Ғылым таппай мақтанба)
6	Сын айту және сынды қабылдау әдебі. Тақырыпты ашу үшін әр оқушының аты-жөнін айтпай, өзіні жақсы және жаман қасиетін жазуды ұсынып, мұғалімнің бақылауымен жаман қасиеттерді түзету үшін қандай сын айтатынын сұрауына болады.Осы сабақта сын айту мен сын қабылдау рөліне әр оқушының түсіп көруіне ықпал етіп, соңынан оқушылардың әсерлері талданса, оқушылар кез келген сында сынбауға қадам бастай алады.	http://mazhab.kz/kk/maqalalar/balatarbiesi/adamgasyn-aitudyn-7-qagidasy-9258/
7	Әділдігін айта білейік! Әділ - арап тілінен алынып, «Барлық жаратылысқа өзінің тиесілі ақысын беру, сөзімен ісінде міндетімен ақысында, дінімен ұлтына, реңімен түріне, байлығымен мансабы және туыстығына қарамай теңдік жасау». Әділдік жасау адамилық құндылықтың басында тұрғандықтан, Ислам діні барлық мұсылмандардан әділдікті талап етті. Бұл сабақ барысында діни мағлұматпен қатар, тарихи мұрамыз шешендік сөздердің орны туралы видеоларды қолдануға болады.	Қазақтың би-шешендері, Шешендік сөздер https://www.muftyat.kz/kk/nasihathuma-minberi/2019-02-19/21823-dl-bolu-adamgershlkt-asyil-asiet-zhmanuayizyi/

Қолданылған әдебиеттер тізімі.

1. <https://asu.edu.kz/> сайты. Парасаттылық мектебі.
2. <https://bilimdiler.kz/> сайты. Әдеп үйірме сабағының күнтізбелік жоспары. Р.К. Асипова.
3. Ә.Табылдиев. «Тәрбие өрнектері» Алматы «Мектеп» 1989ж
4. Кенжеахметұлы С. Қазақ халқының салт-дәстүрлері. Алматы, 2006ж.
5. Халықтық педагогика - даналық мектебі. Аманова Ғ. Алматы, 2012ж
6. Григорьева Т.Г., Линская Л.В., Усольцева Т.П. Основы конструктивного общения. Методическое пособие для преподавателей. – Новосибирск: Изд-во Новосиб. Ун-та; М.: Совершенство, 1997
7. Дик Н.Ф. Начальная школа. Премудрости маркиза Этикета, или Уроки вежливости на каждый день. Серия: С нашим классным - жизнь прекрасна! Феникс. 2008
8. Шорыгина Т.А. Вежливые сказки: Этикет для малышей. – М.: Книголюб, 2004.
9. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319 Заңы. «Білім туралы» заңы.
10. Қолданылған әдебиеттер тізімі:
11. <https://asu.edu.kz/> сайты. Парасаттылық мектебі.
12. <https://bilimdiler.kz/> сайты. Әдеп үйірме сабағының күнтізбелік жоспары.
К. Асипова.
13. Ә.Табылдиев. «Тәрбие өрнектері» Алматы «Мектеп» 1989ж
14. Кенжеахметұлы С. Қазақ халқының салт-дәстүрлері. Алматы, 2006ж.
15. Халықтық педагогика - даналық мектебі. Аманова Ғ. Алматы, 2012ж
16. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319 Заңы. «Білім туралы» заңы.
17. Әдістемелік нұсқау хат, 2021 жыл

УТВЕРЖДАЮ

**Руководитель детского центра
обучения и развития «Sanakids pvl»**

Капышева Б.С.

«06» января 2025 год

**Жұмыс оқу бағдарламасы
Рабочая учебная программа**

«Поварское дело»

**Педагог дополнительного образования Дюсюнбекова Шолпан
Амантаевна**

Павлодар, 2025 год

ТҮСІНІК ХАТ ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

«Поварское дело»

Приоритетной целью образования является развитие учащихся: личностное, познавательное, общекультурное.

Приобщение детей к духовным богатствам человечества будет способствовать формированию гармоничной, творческой личности будущего человека, способной к сопереживанию, распознаванию добра и зла, доброжелательному отношению ко всему окружающему, овладению своими эмоциями и чувствами, пониманию величия человеческой жизни и умению найти своё место в ней.

Основные цели программы:

- 1) Развивающая: развивать практические навыки приготовления пищи и подача блюд и обслуживание.
- 2) Воспитательная: формировать приготовления еды.
- 3) Образовательная: освоение обучающимися о соотношении, граммовки, калькуляции, и приготовления блюд, правила хранения продуктов, а так же использование специального технологического оборудования.

Задачи программы:

- 1) Формирование у ребенка эстетических представлений и их творческая реализация в проектной деятельности.
- 2) Повышение культуры ребенка в общении с окружающим миром.
- 3) Приобщение ребенка к исследовательской деятельности по предмету.

Программа построена с учетом возрастных особенностей детей, на основе принципа доступности и посильности изучаемого материала.

Работа курса проводится в двух направлениях: теоретическом и практическом. Эти направления реализуются через следующие виды работы с детьми: беседы, наблюдения, викторины, подбор литературы, творческие работы, поисковые задания, игровые;

Қалыптастырылатын құзыреттілік/Формируемая компетенция

В результате изучения курса обучающийся должен обладать компетенциями:

Профессиональные:

Уметь использовать нож и оборудование.

Знать и уметь использовать на практике знание о современных тенденциях кулинарии.

Знать и совершенствовать приготовление и подача блюда.

Пререквизиты

Развитие индустрии питания в условиях рыночной экономики. Знает понимает что такое сервировка стола, знает понятие приборы.

Постреквизиты

Знает способы тепловой обработки, знает основные понятия и термины. Знает технологию приготовления холодной закуски, бутербродов, канапе, салатов, блюд, и напитков.

Оқытуға қажетті құралдар, жабдықтар/Необходимые средства обучения, оборудование

Дидактический, наглядный материал, иллюстрации. Наглядные образцы.

Оқытушының (оқытушылардың) байланыс

ақпараты/

Контактная информация преподавателя (ей):

тел.: Дюсюнбекова Шолпан
Амантаевна 87053216182

ЖҰМЫС ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫНЫҢ МАЗМҰНЫ
СОДЕРЖАНИЕ РАБОЧЕЙ УЧЕБНОЙ ПРОГРАММЫ

№ п/ п	Разделы /результаты обучения	Критерии оценки и /или темы занятий	Вс ег о ча со в	Из них			Само стоят ельна я работ а студе нта с педаг огом	Сам осто ятел ьна я рабо та студ ента	Тип заняти я	Үй тапсы рмасы/ Домаш нее задани е
				2	Ла бор ато ри о- пр акт ич еск ие	Ин ди ви ду ал ьн ые Пр ои зво дст ве нн ое об уч ен ие				
1		Понятие индустрии кулинарии. Поварского мастерства.	4	2						
2		Товароведческая характеристика продуктов.	4	2						
3		Первичная обработка. Способы нарезки овощей.	4	2	2					
4		Приготовление супов.	4	2						
5		Технология приготовления соусов.	4	2	2					
6		Блюда и гарниры из овощей и грибов	4	2	2					
7		Блюда из круп, бобовых и макаронных изделий	4	2	2					
8		Блюда из мяса.	4	2	2					

9		Технологический процесс приготовления блюда из птицы.	4	2	2					
10		Приготовления блюда из яиц и творога.	4	2	2					
11		Холодные блюда и закуски.	4	2	2					
12		Сладкие блюда технология и подача блюд.	4	2	2					
13		Технологический процесс приготовления напитков. Чай, айс кофе. Лимонады. Смузи.	4	2	2					
14		Кулинарные блюда из теста.	4	2	2					
15		Дрожжевое тесто и изделия из него.	4	2	2					
16		Главное в лечебном питании	4	2						
17		Диетические блюда.	4	2						
18		Составление меню.	6	2	4					
19		Основы калькуляции.	6	2	4					
20		Оформление и подача блюд	6	2	4					

ӘДЕБИЕТТЕР/ЛИТЕРАТУРА

1. Анфимова Кулинария.
2. Бесімбаев А. Аспаздық 2008 ж.
3. Усов В.В Организация производства и обслуживания на предприятиях общественного питания – Москва: «Академия» 2007.
4. Интернет ресурс.

УТВЕРЖДАЮ

Руководитель детского центра
обучения и развития «Sanakids pvl»
Капышева Б.С.

«06» января 2025 год

**Жұмыс оқу бағдарламасы
Рабочая учебная программа**

«Школа этикета»

Педагог дополнительного образования **Дюсюнбекова Шолпан
Амантаевна**

Павлодар, 2025 год

ТҮСІНІК ХАТ ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

«Школа этикета»

Приоритетной целью образования является развитие учащихся: личностное, познавательное, общекультурное.

Приобщение детей к духовным богатствам человечества будет способствовать формированию гармоничной, творческой личности будущего человека, способной к сопереживанию, распознаванию добра и зла, доброжелательному отношению ко всему окружающему, овладению своими эмоциями и чувствами, пониманию величия человеческой жизни и умению найти своё место в ней.

Этикет – это условный язык, с помощью которого можно многое понять. Уже по тому, как человек входит в комнату, как здоровается, какие слова произносит, как садится, как ест, как держит руки, судят об уровне его культуры, о нравственных и интеллектуальных достоинствах. Начиная активно пользоваться правилами поведения в быту, игре, дети усваивают их, а понимание смысла помогает ребенку сознательно регулировать их в разных жизненных ситуациях.

Основные цели программы:

- 1) Развивающая: развивать духовное единство между людьми, устанавливать взаимное доверие.
- 2) Воспитательная: формировать навыки культурного поведения в повседневной жизни.
- 3) Образовательная: освоение учащимися норм нравственного отношения к миру, людям, самим себе.

Задачи программы:

- 1) Формирование у ребенка эстетических представлений и их творческая реализация в проектной деятельности.

- 2) Повышение культуры ребенка в общении с окружающим миром.

- 3) Приобщение ребенка к исследовательской деятельности по предмету.

Программа построена с учетом возрастных особенностей третьеклассников, на основе принципа доступности и посильности изучаемого материала.

Работа курса проводится в двух направлениях: теоретическом и практическом. Эти направления реализуются через следующие виды работы с детьми: беседы, наблюдения, викторины, подбор литературы, творческие работы, поисковые задания, игровые; сюжетно - ролевые игры.

Қалыптастырылатын қузыреттілік/Формируемая компетенция

В результате изучения курса обучающийся должен обладать компетенциями:

Профессиональные:

Уметь сервировать стол на различную тематику.

Знать и уметь использовать на практике знание о современных тенденциях при сервировки стола.

Знать и совершенствовать способы складывания салфеток.

Пререквизиты

Развитие индустрии питания в условиях рыночной экономики. Знает понимает что такое сервировка стола, знает понятие приборы.

Постреквизиты

Знает основные термины индустрии пищевого производства; различает приборы; сервирует стол необходимой посудой и приборами и бокалами. Складывает салфетки.

Оқытуға қажетті құралдар, жабдықтар/Необходимые средства обучения, оборудование

Дидактический, наглядный материал, иллюстрации. Наглядные образцы.

Оқытушының (оқытушылардың) байланыс
ақпараты/

Контактная информация преподавателя (ей):

тел.: Дюсюнбекова Шолпан
Амантаевна 87053216182

ЖҰМЫС ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫНЫҢ МАЗМҰНЫ
СОДЕРЖАНИЕ РАБОЧЕЙ УЧЕБНОЙ ПРОГРАММЫ

№ п/ п	Разделы /результаты обучения	Критерии оценки и /или темы занятий	Вс ег о ча со в	Из них			Само стоят ельна я работ а студе нта с педаг огом	Сам осто ятел ьна я раб ота студ ента	Тип заняти я	Үй тапсы рмасы/ Домаш нее задани е
				2	Ла бор ато рн о- пр акт ич еск ие	Ин ди ви ду ал ьн ые Пр ои зво дст ве нн ое об уч ен ие				
1		Понятие этикет. Как встречать гостей.	4	2						
2		Виды посуды. Стеклянная, металлическая	4	2						
3		Все о приборах.	4	2	2					
4		Бокалы. Фужеры.	4	2	2					
5		Столовое белье.	4	2	2					
6		Внешний вид и вежливость.	4	2	2					
7		Осанка, походка. Статность. Дефиле.	6	2	4					
8		Современный этикет и имидж	4	2						
9		Основные приемы сервировки стола.	4	2	2					
10		Тематическая сервировка стола.	4	2	2					

11		Поведение личности, девочки.	4	2	2					
12		Мимика и жесты.	4	2	2					
13		Внешняя и внутренняя воспитанность человека.	4	2						
14		Точность, обязательность, аккуратность.	4	2						
15		Обязанности ученика в школе и дома.	4	2						
16		Твои обязанности по отношению к родителям.	4	2						
17		Ты и твое здоровье. Твое здоровье в твоих руках.	4	2						
18		Толерантность – путь к миру.	4	2						

ӘДЕБИЕТТЕР/ЛИТЕРАТУРА

1. Радченко Организация производства на предприятиях общественного питания – Ростов-на-Дону: «Феникс» 2008.
2. Методические указания к выполнению курсового проектирования по дисциплине «Организация производства на предприятиях питания» - АГБК 2009
3. Усов В.В Организация производства и обслуживания на предприятиях общественного питания – Москва: «Академия» 2007.
4. Интернет ресурс.

УТВЕРЖДАЮ
Руководитель детского центра
обучения и развития «Sanakids pvt»
 Капышева Б.С.
«06» января 2025 год

**Учебная программа
кружка «Рукоделие»**

**Педагог дополнительного образования Сулейменова Асем
Шамшиденовна**

Павлодар, 2025 год

Пояснительная записка

Стремление к прекрасному было свойственно людям во все времена. Украшая свое жилье, одежду, предметы повседневного обихода, человек воплощал свои мечты и фантазии, поднимаясь над ежедневными однообразными заботами.

Вообще, занятие любым видом рукоделия немыслимо без творчества. А развитие творческих способностей и технического творчества учащихся рассматривается как одно из приоритетных направлений в педагогике. Деятельность в условиях современного производства требует от квалифицированного рабочего применения самого широкого спектра человеческих способностей, развития неповторимых индивидуальных физических и интеллектуальных качеств. С учетом этого на одно из первых мест в образовании выходит задача подготовки школьников к творческому труду, развитию творческих способностей, что является катализатором усвоения новой информации, ускоряет творческую переработку и генерацию еще более новых и полезных идей. Тем самым творческий труд обеспечивает расширенное воспроизводство информации в целях обеспечения непрерывного развития производства и общества.

Декоративно-прикладное искусство – удивительный вид творчества, дающий возможность раскрыть свои способности любому человеку. В последние годы можно наблюдать следующую тенденцию — многие люди берут в руки различные инструменты, материалы и пытаются создать особые, неповторимые изделия, возвращаясь к историческим истокам, народному декоративно-прикладному творчеству. Внеклассная работа, являясь составной частью воспитательного процесса, продолжает формирование у детей интереса к различным профессиям, к истории народного творчества, уважения к людям труда. Мягкая игрушка, лоскутная техника, аппликация, батик, работа с соленым тестом, бумагой, вышивка - все эти виды народного рукоделия приобщают ребят к многонациональной культуре нашей страны и всего мира.

Поэтому учащимся предлагается на внеклассных занятиях по технологии, а именно кружок «Рукоделие», познакомиться и освоить различные техники декоративно-прикладного творчества. При обучении у школьников развиваются творческие способности.

Программа кружка «Рукоделие» являясь прикладной, направлена на овладение учащимися основными приемами и техникой работы с бумагой, тканью, с соленым тестом и мн.др. Обучение по данной программе способствует адаптации учащихся к постоянно меняющимся социально-экономическим условиям, подготовке к самостоятельной жизни в современном мире, профессиональному самоопределению.

Цель программы «Рукоделие»: творческое развитие учащихся, расширение технического и эстетического кругозора, развитие навыков самостоятельной работы, создание условий для формирования художественно-творческих способностей и потребностей к декоративно-прикладной деятельности.

Задачи:**Обучающая:**

- Закреплять и расширять знания в области композиции, формообразования, цветоведения, декоративно-прикладного искусства.
- Совершенствовать умения и формировать навыки работы с наиболее распространенными инструментами и приспособлениями ручного труда при обработке различных материалов, а также по использованию художественных материалов.
- Ознакомление учащихся с различными видами рукоделия, их историей, способами художественной обработки материалов.
- Обучение приемам и последовательности обработки текстильных материалов, швейных изделий, изделий из бумаги, соленого теста и др. материалов.

Развивающая:

- Продолжать формирование образного, пространственного мышления и умения выразить мысли на плоскости, в объеме с помощью наброска, чертежа, рисунка и готового изделия.
- Способствовать формированию умения самостоятельно решать вопросы художественного конструирования, изготовления поделок из различного материала и их оформления (выбор материала, способы обработки, умения планировать свою работу и осуществлять самоконтроль).
- Развивать смекалку детей, изобретательность и устойчивый интерес к поисковой творческой деятельности.

Воспитывающая:

- Выявление и развитие потребностей, способностей, творческой направленности личности в сфере декоративно-прикладного творчества.
- Развитие творческой самостоятельности, фантазии, умение использовать имеющиеся знания и опыт практической деятельности.
- Пробуждать интерес к народному декоративно-прикладному искусству, технической эстетике.
- Осуществлять трудовое, политехническое и эстетическое воспитание школьников.
- Формирование способности к профессиональному самоопределению.
- Прививать интерес к культуре своей Родины, к истокам народного творчества.
- Воспитание бережного отношения к материалам, художественного вкуса, ответственности и гордости за свой труд, стремление доводить работу до конца.

Отличительной особенностью программы является то, что при изготовлении изделий наряду с технологическими требованиями большое внимание уделяется эстетическим, экономическим и эргономическим требованиям. Учащиеся знакомятся с

национальными традициями, видами народного декоративно-прикладного творчества и особенностями культуры и быта народов, экономическими требованиями: рациональное расходование материалов, утилизация отходов. Разнообразие видов деятельности и материалов для работы позволяет не только расширить политехнический кругозор учеников, но и раскрыть индивидуальные способности каждого ученика, что способствует осознанному выбору профессии.

Предполагаемый результат:

Учащиеся умеют обрабатывать различные виды материалов.

Приобретут практические умения по работе с тканью, бумагой, природными материалами, и другими различными изобразительными материалами;

У детей появится интерес к истории и культуре нашего народа;

Развивается художественный вкус, они научатся видеть красивое вокруг себя, выражать свои впечатления. Эмоциональное отношение через свое творчество;

Приобретут трудовые навыки и умения, стремясь овладеть различными видами декоративно-прикладного искусства.

Итогом детской деятельности по программе является подготовка и организация выставки работ. Учащиеся осваивают приемы самостоятельной и коллективной творческой деятельности от идеи до конечного результата. Формируется способность оценивать идеи, исходя из реальных возможностей учащихся, умение выбирать наиболее технологичные, экономичные, отвечающие потребностям семьи, школы и рынка, варианты их реализации.

ПЕРЕЧЕНЬ ЗНАНИЙ И УМЕНИЙ, ФОРМИРУЕМЫХ У УЧАЩИХСЯ после 1 года обучения.

Учащиеся должны знать:

Обобщенные сведения об истории игрушки, аппликации, лоскутной пластики, соленого теста, вязания, лепке, и видах этих рукоделий;

требования безопасной работы при ручных, электрических приборах: организации труда и рабочего места;

роль искусства и творческой деятельности в жизни человека, в развитии цивилизации на примере декоративно-прикладного искусства;

основные свойства и назначения используемых материалов: подбор материалов по цвету, фактуре, орнамента, композиции;

наименование, назначение и способы применения инструментов и приспособлений;

приемы и технологическая последовательность выполнения различных видов изделий;

общие сведения о ведущих профессиях;

исторические сведения по развитию народных промыслов;

основы композиции, орнамента, дизайна - как современного способа мышления при создании новых изделий.

Учащиеся должны уметь:

Соблюдать правила безопасной работы и личной гигиены, составлять план работы;

обрабатывать инструментами и приспособлениями различные материалы;

экономно расходовать материалы, бережно относиться к инструментам, оборудованию;

уметь контролировать правильность выполнения работы;

самостоятельно изготавливать изделия по рисунку, эскизу, чертежу; оказывать помощь товарищам: изготавливать шаблоны, выкройки; обрабатывать различные материалы;

составлять композиции, орнаменты, эскизы;

изготавливать изделия по образцу и самостоятельно;

ориентироваться на качество изделия; в процессе работы учитывать форму, пропорцию, композицию, цветовое решение изделия.

Основные формы и методы организации учебного процесса

Каждое занятие специфично по своей конкретной цели, по логике и по своей структуре. Основные функции методов обучения состоят в том, чтобы обеспечить взаимосвязанную деятельность учителя и учащегося по обеспечению усвоения учебного содержания в соответствии с задачей; способствовать воспитанию и развитию учащихся, активизировать учебно-познавательную деятельность ребенка. Исходя из этого, при выборе определенных методов обучения учитывается особенность контингента детей. Каждое занятие является формой реализации всех функций процесса обучения, организует мотивированную учебно-познавательную деятельность каждого ребенка, качества знаний формируется в системе, индивидуализация обучения осуществляется через дифференцированный подход путем создания условий для усвоения учебного материала с учетом темпа и дозы индивидуально. В целом работа педагога характеризует особым стилем, манерой работы.

**Календарно-тематический план кружка «Рукоделие»
ПДО Сулейменова Асем Шамшиденовна**

№	Тема урока	Кол-во часов		Дата	Примечание
		1 группа			
1	Вводное занятие ТБ и ОТ	2			
2	Вязание крючком.	2			
3	Вязание крючком. Набор воздушных петел	2			
4	Вязание крючком. Набор воздушных петел	2			
5	Вязание крючком. Вязание шарфика для куклы	2			
6	Вязание крючком. Вязание шарфика для куклы	2			
7	Вязание резинки для волос	2			
8	Вязание резинки для волос	2			
	Всего (январь):	16			
9	Техника плетение из бумажной лозы	2			
10	Техника плетение. Плетение сердечек	2			
11	Создание открыток в технике мозаика	2			
12	Создание открыток в технике мозаика	2			
13	Панно «Ловец снов» из пряжи	2			
14	Создание жгутов и кисточек	2			
15	Создание каркаса	2			
16	Сборка панно	2			
	Всего (февраль):	16			
17	Творческие работы к празднику 8 марта	2			
18	Творческие работы к празднику 8 марта	2			
19	Творческие работы к празднику Наурыз	2			
20	Творческие работы к празднику Наурыз	2			
21	Творческие работы к празднику Наурыз	2			
22	Обучение отделочных ручных стежков	2			
23	Обучение отделочных ручных стежков	2			
24	Обучение способов пришивания пуговиц	2			
	Всего (март):	16			
25	Обучение способов пришивания пуговиц	2			
26	Обучение способов пришивания пуговиц	2			
27	Технология пошива игольницы «Шляпка»	2			
28	Технология пошива игольницы «Шляпка»	2			
29	Технология пошива игольницы из фетра	2			

30	Технология пошива игольницы из фетра	2			
31	Технология пошива игрушки из фетра	2			
32	Технология пошива игрушки из фетра	2			
	Всего (апрель) :	16			
33	Технология создания «Арт-панно» к празднику «День победы»	2			
34	Технология создания «Арт-панно» к празднику «День победы»	2			
35	«Арт-панно» на свободную тему	2			
36	«Арт-панно» на свободную тему	2			
37	Аппликация с элементами оригами «Цветущее дерево»	2			
38	Аппликация с элементами оригами «Цветущее дерево»	2			
39	Техника оригами	2			
	Всего (май) :	16			
40	Технология изготовления изделий из папье-маше	2			
41	Технология изготовления изделий из папье-маше	2			
42	Технология изготовления изделий из папье-маше	2			
43	Технология изготовления изделий из папье-маше	2			
44	Техника «Декупаж»	2			
45	Техника «Декупаж»	2			
46	Создание панно из воздушного пластилина	2			
47	Создание панно из воздушного пластилина	2			
	Всего (июнь) :	16			
48	Лепка из соленого теста	2			
49	Лепка из соленого теста	2			
50	Лепка из соленого теста	2			
51	Лепка из соленого теста	2			
52	Панно из гофрированной бумаги	2			
53	Панно из гофрированной бумаги	2			
54	Букет из гофрированной бумаги	2			
55	Букет из гофрированной бумаги	2			
	Всего (июль) :	16			
56	Бисероплетение. Вводное занятие	2			
57	Техника плетения	2			
58	Плоские фигурки животных	2			
59	Объемные фигурки	2			
60	Украшения	2			
61	Украшения	2			
62	Цветы из бисера	2			
63	Цветы из бисера	2			
	Всего (август):	16			
64	Технология создания помпонов	2			

65	Технология создания помпонов	2			
66	Сборка помпонов в изделие	2			
67	Сборка помпонов в изделие	2			
68	Создание подделок из природного материала	2			
69	Создание подделок из природного материала	2			
70	Создание подделок из природного материала	2			
71	Создание подделок из природного материала	2			
	Всего (сентябрь):	16			
72	Создание панно из бросового материала	2			
73	Создание панно из бросового материала	2			
74	Создание картины из семечек и круп	2			
75	Создание картины из семечек и круп	2			
76	Создание картины из семечек и круп	2			
77	Создание картины из семечек и круп	2			
78	Создание органайзера из бросового материала	2			
79	Создание органайзера из бросового материала	2			
	Всего (октябрь):	16			
80	Плетение из бумажной лозы.	2			
81	Плетение елочной игрушки «Елочка»	2			
82	Плетение елочной игрушки «Машинка»	2			
83	Плетение елочной игрушки «Машинка»	2			
84	Плетение елочной игрушки «Леденец»	2			
85	Плетение елочной игрушки «Леденец»	2			
86	Плетение елочной игрушки «Звезда»	2			
87	Плетение елочной игрушки «Звезда»	2			
	Всего (ноябрь):	16			
88	Подготовка к новому году.	2			
89	Создание новогодней гирлянды	2			
90	Создание новогоднего венка	2			
91	Создание новогоднего венка	2			
92	Создание новогодней ёлочки	2			
93	Создание новогодней ёлочки	2			
94	Создание новогоднего «Топиарии»	2			
95	Создание новогоднего «Топиарии»	2			
	Всего (декабрь):	16			

Список литературы.

1. Добрицкая Е.А, Волчек Н.М «Современная энциклопедия для девочек»; Современный литератор – 1999 г.
2. Барадулина В.А, Танкус О.В «Основы художественного ремесла»; Москва: «Просвещение» - 1978 г.
3. Новикова И.В, Базулина Л.В «100 поделок из природных материалов»; Ярославль: «Академия Холдинг» - 2004 г.
4. Маракаев О.А «Первый букет. Увлекательная энциклопедия о цветах»; Ярославль: «Академия К» - 1999 г.
5. Горичева В.С «Куклы»; Ярославль: «Академия развития. Академия, Ко» - 1999 г.
6. Галеску Т.И, Лебякина Р.Я «Машинное и ручное вязание»; Кишинев «Карта Молдовеняскэ» - 1980 г.
7. Будур И. «Полная энциклопедия женских рукоделий», 1 том.; Москва: «Олма-Пресс», 1999 г.
8. Дервянскене Я. «Декоративное вязание»; Москва: «Культура и традиция» - 1998 г.
9. Баришова М. «Узоры вышивки крестом», Издательство РПД, ИССР, 812 71–1983 г.
10. Жәнібеков Ө., «Қазақ киімі»; Алматы: «Өнер» - 1996 ж.

**Учебная программа
по изобразительному искусству и творчеству**

**Педагог дополнительного образования Коваленко
Юлия Геннадьевна**

Павлодар, 2025 год

Учебная программа по изобразительному искусству и творчеству для детей от 6 лет

Цель программы:

Развитие творческих способностей детей через освоение различных техник изобразительного искусства, включая нетрадиционные методы, с акцентом на креативность и интересные для детей темы.

Задачи:

- Ознакомить детей с основами изобразительного искусства и различными художественными материалами.
- Развить навыки работы в различных техниках, включая декоративно-прикладное искусство, живопись, композицию, скульптуру и арт-терапию.
- Поощрять использование нестандартных творческих подходов и креативных идей.
- Создать условия для активного участия детей в процессе обучения, учитывая их возрастные особенности и интересы.

Структура программы:

Программа рассчитана на 34 недели, с занятиями два раза в неделю по 50 минут. Темы занятий чередуются, обеспечивая разнообразие и поддерживая интерес детей.

Методы обучения:

- Практические занятия с демонстрацией техник.
- Групповые и индивидуальные проекты.
- Интерактивные обсуждения и презентации.
- Использование мультимедийных материалов для ознакомления с казахским искусством.

Ожидаемые результаты:

- Развитие мелкой моторики и координации.
- Умение работать с различными художественными материалами и техниками.
- Повышение уровня креативности и воображения.
- Знание основ национального казахского искусства и культуры.

Оценка и контроль:

- Регулярный просмотр и обсуждение работ.
- Проведение выставок детских работ.
- Обратная связь от преподавателя и одноклассников.

Примечание:

Программа может быть адаптирована в зависимости от уровня подготовки детей и специфики детского развивающего центра.

Распределение тем по неделям:

1. Неделя 1:

- *Занятие 1:* Введение в изобразительное искусство. Знакомство с материалами и инструментами.
- **Материалы:** бумага, карандаши, фломастеры, краски.
- *Занятие 2:* Основы композиции и цветовой гаммы через игру “Создай свою палитру”.
- **Материалы:** бумага, акварельные краски, палитра.

2. Неделя 2:

- *Занятие 1:* Нетрадиционные техники рисования: рисование пальчиками и ладошками.
- **Материалы:** гуашь, бумага, влажные салфетки для очистки рук.
- *Занятие 2:* Декоративно-прикладное искусство: создание аппликаций из цветной бумаги.
- **Материалы:** цветная бумага, ножницы с закругленными концами, клей-карандаш.

3. Неделя 3:

- *Занятие 1:* Живопись: основы работы с акварелью через создание простых пейзажей.
- **Материалы:** акварельные краски, кисти разной толщины, акварельная бумага.
- *Занятие 2:* Композиция: создание сюжетных композиций на тему “Мой день”.
- **Материалы:** бумага, карандаши, фломастеры.

4. Неделя 4:

- *Занятие 1:* Скульптура: лепка простых фигурок животных из пластилина.
- **Материалы:** пластилин разных цветов, дощечки для лепки.
- *Занятие 2:* Арт-терапия: свободное рисование под музыку разных жанров.
- **Материалы:** бумага, краски, кисти, аудиозаписи музыки.

5. Неделя 5:

- *Занятие 1:* Нетрадиционные техники: рисование мыльными пузырями.
- **Материалы:** мыльный раствор с краской, трубочки для выдувания пузырей, бумага.
- *Занятие 2:* Декоративно-прикладное искусство: изготовление поделок из природных материалов (листья, шишки).
- **Материалы:** собранные листья, шишки, клей, бумага.

6. Неделя 6:

- *Занятие 1:* Живопись: рисование пейзажа с использованием губки для создания текстур.
- **Материалы:** губки, акриловые краски, бумага.
- *Занятие 2:* Композиция: создание коллажа на тему “Моя семья” с использованием фотографий и вырезок.
- **Материалы:** фотографии (с разрешения родителей), журнальные вырезки, клей, ножницы.

7. Неделя 7:

- *Занятие 1:* Скульптура: лепка персонажей из любимых мультфильмов.
- **Материалы:** пластилин, дощечки для лепки.
- *Занятие 2:* Арт-терапия: рисование эмоций после просмотра короткометражного мультфильма.
- **Материалы:** бумага, краски, кисти, мультфильм для просмотра.

8. Неделя 8:

- **Занятие 1:** Нетрадиционные техники: рисование с использованием ниток и чернил.
- **Материалы:** нитки, чернила, бумага.

9-я неделя:

- **Занятие 1:** Рисование с использованием природных материалов (листья, цветы).
- **Материалы:** листья, цветы, акварельные краски, кисти, бумага.
- **Занятие 2:** Создание коллажа из природных материалов.
- **Материалы:** листья, цветы, клей, бумага.

10-я неделя:

- **Занятие 1:** Рисование с использованием нетрадиционных материалов (песок, соль).
- **Материалы:** песок, соль, гуашь, кисти, бумага.
- **Занятие 2:** Создание текстурных картин с использованием различных материалов.
- **Материалы:** ткань, нитки, пуговицы, клей, бумага.

11-я неделя:

- **Занятие 1:** Рисование с использованием мыльных пузырей.
- **Материалы:** мыльный раствор, трубочки для пузырей, акварельные краски, бумага.
- **Занятие 2:** Создание абстрактных картин с использованием мыльных пузырей.
- **Материалы:** мыльный раствор, трубочки для пузырей, акварельные краски, бумага.

12-я неделя:

- **Занятие 1:** Рисование с использованием ниток и чернил.
- **Материалы:** нитки, чернила, бумага.
- **Занятие 2:** Создание картин с использованием ниток и чернил.
- **Материалы:** нитки, чернила, бумага.

13-я неделя:

- **Занятие 1:** Рисование с использованием губки.
- **Материалы:** губки, акриловые краски, кисти, бумага.
- **Занятие 2:** Создание текстурных картин с использованием губки.
- **Материалы:** губки, акриловые краски, кисти, бумага.

14-я неделя:

- **Занятие 1:** Рисование с использованием соли.
- **Материалы:** соль, акварельные краски, кисти, бумага.
- **Занятие 2:** Создание картин с использованием соли.
- **Материалы:** соль, акварельные краски, кисти, бумага.

15-я неделя:

- **Занятие 1:** Рисование с использованием пищевой пленки.
- **Материалы:** пищевая пленка, акриловые краски, кисти, бумага.
- **Занятие 2:** Создание картин с использованием пищевой пленки.
- **Материалы:** пищевая пленка, акриловые краски, кисти, бумага.

16-я неделя:

- **Занятие 1:** Рисование с использованием ватных палочек.
- **Материалы:** ватные палочки, гуашь, бумага.
- **Занятие 2:** Создание картин с использованием ватных палочек.
- **Материалы:** ватные палочки, гуашь, бумага.

17-я неделя:

- **Занятие 1:** Рисование с использованием пластиковых бутылок.
- **Материалы:** пластиковые бутылки, акриловые краски, кисти, бумага.
- **Занятие 2:** Создание картин с использованием пластиковых бутылок.
- **Материалы:** пластиковые бутылки, акриловые краски, кисти, бумага.

18-я неделя:

- **Занятие 1:** Рисование с использованием губки и краски.
- **Материалы:** губки, акриловые краски, кисти, бумага.
- **Занятие 2:** Создание картин с использованием губки и краски.
- **Материалы:** губки, акриловые краски, кисти, бумага.

19-я неделя:

- **Занятие 1:** Рисование с использованием ватных дисков.
- **Материалы:** ватные диски, гуашь, бумага.
- **Занятие 2:** Создание картин с использованием ватных дисков.
- **Материалы:** ватные диски, гуашь, бумага.

20-я неделя:

- **Занятие 1:** Рисование с использованием ватных дисков.
- **Материалы:** ватные диски, гуашь, бумага.
- **Занятие 2:** Создание картин с использованием ватных дисков.
- **Материалы:** ватные диски, гуашь, бумага.

21-я неделя:

- **Занятие 1:** Рисование с использованием пластиковых ложек.
- **Материалы:** пластиковые ложки, акриловые краски, бумага.
- **Занятие 2:** Создание картин с использованием пластиковых ложек.
- **Материалы:** пластиковые ложки, акриловые краски, бумага.

22-я неделя:

- **Занятие 1:** Рисование с использованием штампов из картофеля.
- **Материалы:** картофель, нож (для вырезания штампов), гуашь, бумага.
- **Занятие 2:** Создание узоров с использованием картофельных штампов.
- **Материалы:** картофельные штампы, гуашь, бумага.

23-я неделя:

- **Занятие 1:** Рисование с использованием палочек для мороженого.
- **Материалы:** палочки для мороженого, акриловые краски, бумага.
- **Занятие 2:** Создание аппликаций с использованием палочек для мороженого.
- **Материалы:** палочки для мороженого, клей, цветная бумага.

24-я неделя:

- **Занятие 1:** Рисование с использованием кисточек разной формы.
- **Материалы:** разнообразные кисточки, акварельные краски, бумага.
- **Занятие 2:** Создание текстурных эффектов с помощью различных кисточек.
- **Материалы:** разнообразные кисточки, акварельные краски, бумага.

25-я неделя:

- **Занятие 1:** Рисование с использованием воздушных шариков.
- **Материалы:** воздушные шарики, акриловые краски, бумага.
- **Занятие 2:** Создание абстрактных картин с помощью отпечатков воздушных шариков.

- **Материалы:** воздушные шарики, акриловые краски, бумага.

26-я неделя:

- **Занятие 1:** Рисование с использованием перьев птиц.
- **Материалы:** птичьи перья, тушь или акварельные краски, бумага.
- **Занятие 2:** Создание узоров и рисунков с помощью перьев.
- **Материалы:** птичьи перья, тушь или акварельные краски, бумага.

27-я неделя:

- **Занятие 1:** Рисование с использованием зубных щеток.
- **Материалы:** чистые зубные щетки, гуашь, бумага.
- **Занятие 2:** Создание эффектов брызг и текстур с помощью зубных щеток.
- **Материалы:** чистые зубные щетки, гуашь, бумага.

28-я неделя:

- **Занятие 1:** Рисование с использованием палитры из листьев.
- **Материалы:** разнообразные листья, акварельные краски, бумага.
- **Занятие 2:** Создание отпечатков листьев и изучение их форм.
- **Материалы:** разнообразные листья, акварельные краски, бумага.

29-я неделя:

- **Занятие 1:** Рисование с использованием пузырчатой пленки.
- **Материалы:** пузырчатая пленка, акриловые краски, бумага.
- **Занятие 2:** Создание текстурных фонов с помощью пузырчатой пленки.
- **Материалы:** пузырчатая пленка, акриловые краски, бумага.

30-я неделя:

- **Занятие 1:** Рисование с использованием свечи и акварели (техника резист).
- **Материалы:** белая свеча, акварельные краски, бумага.
- **Занятие 2:** Создание скрытых рисунков с помощью воска и акварели.
- **Материалы:** белая свеча, акварельные краски,

31-я неделя:

- **Занятие 1:** Рисование с использованием техники кляксографии.
- **Материалы:** чернила или разведённая гуашь, трубочки для коктейлей, бумага.
- **Описание:** Дети создают абстрактные изображения, капая краску на бумагу и раздувая её с помощью трубочек, развивая воображение и координацию.
- **Занятие 2:** Создание рисунков с использованием мыльных пузырей.
- **Материалы:** мыльный раствор с добавлением красителя, трубочки для выдувания пузырей, бумага.
- **Описание:** Дети выдувают цветные мыльные пузыри на бумагу, создавая уникальные узоры и изучая смешение цветов.

32-я неделя:

- **Занятие 1:** Лепка из пластилина: создание фигур животных.
- **Материалы:** пластилин разных цветов, стеки для лепки.
- **Описание:** Дети лепят любимых животных, развивая мелкую моторику и пространственное мышление.
- **Занятие 2:** Создание коллективной композиции из пластилина.
- **Материалы:** пластилин, большая основа (картон или доска).
- **Описание:** Группа совместно создаёт сцену из жизни животных, учась работать в команде и комбинировать идеи.

33-я неделя:

- **Занятие 1:** Рисование графическими материалами: изучение линий и штриховки.
- **Материалы:** карандаши разной твёрдости, пастель, бумага.
- **Описание:** Дети экспериментируют с различными графическими материалами, изучая техники штриховки и создания текстур.
- **Занятие 2:** Создание рисунка в технике монотипии.
- **Материалы:** краски, стекло или пластиковая поверхность, бумага.
- **Описание:** Дети наносят краску на гладкую поверхность, затем переносят изображение на бумагу, получая зеркальный отпечаток и изучая основы симметрии.

34-я неделя:

- **Занятие 1:** Рисование с использованием природных материалов.
- **Материалы:** листья, веточки, цветы, акварельные краски, бумага.
- **Описание:** Дети создают композиции, используя отпечатки и формы природных материалов, развивая творческое мышление и экологическое сознание.
- **Занятие 2:** Итоговая выставка работ: подготовка и презентация.
- **Материалы:** лучшие работы детей, материалы для оформления (рамки, подписи).
- **Описание:** Дети выбирают свои лучшие работы, оформляют их для выставки, учатся презентовать свои творения и оценивать достижения.

Эти занятия направлены на развитие творческих способностей, воображения и интереса к искусству у детей, а также способствуют их общему развитию и социализации.

**«Білгенге маржан» клубының
оқу бағдарламасы**

**Қосымша білім беру педагогы Акатаева Айнаш
Думашевна**

Павлодар, 2025 жыл

Түсінік хат

«Білгенге маржан» клубы 7-9 жастағы балаларға арналып құрастырылған

Бұл бағдарлама 7-9 жас аралығындағы балалардың танымдық іс-әрекеттерін, өз ойларын еркін жеткізіп, ойлау қабілеттерін тереңдете қалыптастыруға арналған. Тіліміздегі сөздердің жасалуы, айтылуы мен жазылуы, сөз бен сөздің байланысы, әдеби тілде сауатты сөйлеу, сауатты жазу дағдыларын қалыптастыру, жан-жақты болуға үйретуге, оқушылардың білім, білік дағдыларын жетілдіру бүгінгі таңдағы шешуші мәселенің бірі. Дидактикалық ойын тапсырмалары мен қызықты жаттығулар жүйесін балалардың танымдық қабілеттерін дамытады.

Оқушылардың сөйлеу мәдениетін жетілдіру, ойлау қабілеттерін дамыту арқылы олардың пәнге деген қызығушылықтарын арттыру көзделеді.

Тақырыптар мазмұны баланың танымдық әрекетін қалыптастыруға, даму деңгейіне, жеке бас ерекшеліктеріне лайықталып, шығармашылық қабілетін оятып, өз ойы мен пікірін еркін жеткізе алатын жеке тұлғаны тәрбиелеу мақсатында құрылған.

Мақсаты:

Оқушылардың білімін нақтылай отырып, ойын арқылы, ой-өрісін, танымдық саналы белсенділігін дамыту. Өз ойы мен пікірін еркін жеткізе алатын тұлғаны тәрбиелеу.

Қазақ халқының салт-дәстүрі қайта жаңғырту арқылы оны құрметтей білуге, сақтай білуге үйрету.

Ержүрек батырларымыздың ерліктерін дәріптей білу

Оқушылардың әдеби –көркем шығармаларға деген қызығушылығын арттыру

Ұлы адамдардың өмірі мен шығармашылығына байланысты мәнмәтін жазу

Шешендік сөздердің мағынасын ашу

Тіл дамыту- ой дамыту. Тіл дамытудың негізгі қайнар көзі –баланың өзін қоршаған ортасы, өз тәжірибесі.

Міндеті:

- Тілдік құбылыстарды талдап, олардың мәнін ажырата білу дағдыларын қалыптастыру, оларды өзара салыстыра, топтай және жинақтай білуге үйрету;
- Әдеби тілде сауатты сөйлеу;
- Шығармашылық қабілетін таныту;

Күтілетін нәтиже: ой-өрісі дамыған, шығармашылық қабілеті жетілген, сауатты, шығармашылық қабілеті жоғары, өмірге икемді жан-жақты дамыған тұлғаны тәрбиелеу, тәлім – тәрбиенің әдіс – тәсілдерін жаңарту. Оқу ой белсенділігін жетілдіру. Ана тілін балалар сөйлеу арқылы үйренеді. Сондықтан тіл дамыту жұмыстарын мақсатты ұйымдастырып, жүйелі түрде жүргізу міндеті туады. Тіл дамыту жұмыстарын дұрыс ұйымдастыру- оқушылардың ойлау қабілеті мен шешендік өнерін дамытудың бірден бір жолы.

71

«Білгенге маржан» клубы

р/с	Тақырыптары	Сағат саны	Мерзімі
1	Әдеп жолы әріден басталады.	2	
2	Әдеп пен салт-сана сабақтастығы	2	
3	Әдеп пен салт-сана сабақтастығы	2	
4	Алдымен сүй, ардақта ата-ананды	2	
5	Туыстан жақын жоқ, оны ұмытуға қақың жоқ.	2	
6	Өз үйім-өлең төсегім	2	
7	Отан – ұлттың кара шаңырағы	2	
8	Еңбек пен бақыт-егіз.	2	
9	Наннан үлкен ас жоқ	2	
10	Ұстазы мейірлі, шәкірті пейілді	2	
11	Сөз қадірі-өз қадірің Имандалық-инабаттылық мұраты	2	
12	Нысап-тойымсыздыққа тоқтау	2	
13	Қанағат-ол да бір дәулет	2	
14	Әділдіктен асқазан ізгілік жоқ	2	
15	Тәрбиелі-тәртіптің құлы	2	
16	Кішіпейілділік-кісілік белгісі	2	
17	Ақ көңілді жан адамды жатырқамас	2	
18	Сабыр-ақыл серігі	2	
19	Жомарт жоғын білдірмейді	2	
20	Доссыз өмір-тұссыз ас	2	
21	Қонақ – атаңнан да үлкен	2	
22	Жақсы көршінің-тынысың	2	
23	Әдептілікке жатпайтын әдеттер	2	
24	Тазалық күтімі	2	
25	Тамақты шақтап, әдебін сақтап іш	2	
26	Отбасының әдебі	2	
27	Бабаның еккені-балаға сая	2	
28	Тазалық зор байлық	2	
29	Басқа пәле тілден	2	
30	Сөз анасы не?	2	
31	Ағасы бардың, жағасы бар	2	
32	Ашу-дұшпан, ақыл дос	2	
33	Ана тілінді құрметте	2	
34	Бұл табиғат	2	
35	Табиғаттан үйренейік	2	
36	Түлкі мен қырғауыл	2	
37	Екі лақ. Сауысқан мен көкек	2	

38	Алма ағашы. Лимон	2	
39	Бүркіт. Бұлбұл	2	
40	Жүрек жұтқан	2	
41	Үш қыз	2	
42	Осы бала қай бала?	2	
43	Бағдаршам	2	
44	Ағиланың қулығы	2	
45	Бір кесе меруерт	2	
46	Шал мен бала	2	
47	Аспан жерге түсіп тұр	2	
48	Жылдың төрт мезгілі	2	
49	Қыста Жазда	2	
50	Күзде. Күзгі орман	2	
51	Кеш	2	
52	Бар қазақтың бас қаласы	2	
53	Астана Медеу	2	
54	Кірпіш. Киіз үй	2	
55	Сөз күдіреті.	2	
56	Қамшы Текемет	2	
57	Әбілмансұр. Халық қорғаны	2	
58	Алмас қылышты ардагер. Амангелді	2	
59	Мәңгі жасар өмір. Нұркен	2	
60	Батыр Бауыржан. Салы суға кету.	2	
61	Күн жаумай су болып. Жаңбыр	2	
62	Он бес жасар капитан	2	
63	Наурыз. Анаға сыйлаймыз	2	
64	Тіл туралы	2	
65	Мен соғысты жек көрем	2	
66	Жаңылтпаш айтып, жұмбақ шешіп, мақал-мәтел жаттайық.	2	
67	Білгенге маржан	2	
68	Қорытынды сабақ	2	

«Sanakids pavl» оқыту және дамыту
орталығының басшысы
Капышева Б.С.

«06» қаңтар 2025 жыл

**«Тіл дамыту» үйірмесінің
оқу бағдарламасы**

**Қосымша білім беру педагогы Латыпова Назгул
Каиркеновна**

Павлодар, 2025 жыл

Павлодар қаласы, Бауыржан Момышұлы атындағы жалпы орта білім беру мектебінің бастауыш сынып мұғалімі Латыпова Назгул Каиркеновнаның авторлығымен жасалған «Синема технология» арқылы бастауыш сыныпта сөйлеу дағдысын дамыту» тақырыбындағы бағдарламаның тәжірибелік маңызы туралы

Пікір

1. **Жұмыстың өзектілігі:** қазіргі білім саласындағы өзгерістер, білім мазмұнының жаңартылуы, білімнің негізі болып табылатын бастауыш сыныпта білімнің ірге тасын сапалы қалау мұғалімдерге үлкен жауапкершілік арттырғаны сөзсіз. Тіл байлығы – ойлау өрісінің көрсеткіші, сондықтан тілді дамыту, сөздік қорын молайту – мұғалім міндеті. Мемлекеттік білім беру бағдарламасын іс жүзіне асыру – оқушының қызығушылығын және білім сапасын арттыру екенін бағалаған ұстаз еңбегі, кітапқұмарлыққа тәрбиелейді, танымдық ой-өрісін кеңейтеді, сөйлеу дағдыларын дамытуға септігін тигізеді.

2. **Жұмыстың ғылыми-әдістемелік деңгейі:** бағдарлама педагогикалық-дидактикалық тұрғыдан барлық сұрақтарды қамтып, әдістемелік негізде жан-жақты құрастырылған.

3. **Жұмыстың жаңашылдық дәрежесі:** білім беру жүйесіндегі өзгерістерге негізделген бағдарлама, білім мазмұнына сай жасалған. Берілген тақырыптар, кинофильм, мультфильмдер, көлеңке театрына арналған тапсырмалардың мазмұны ықшам, тілі түсінікті, ішінде сипатталған оқиғалар желісі жеңіл, баланың жас ерекшелігі ескерілген.

4. **Жұмыстың ғылымилығы:** бағдарламаға қойылатын барлық талаптар орындалған. Әдеби тіл нормалары, рөлдік ойындарды сомдау мен оқыған шығарма, көрген фильм, мультфильмдерді әңгімелеп берудің негізгі тәсілдері, берілген оқиғаны мазмұндау арқылы сөйлеу мәдениетін қалыптастыру.

5. **Ішкі бірлікті бағалау және жұмыстың әдіснамалық негізінің сипаттамасы:** кино, мультфильм, көлеңке театры, мәтіндер логикасы дұрыс қойылған, тапсырмалар тізбегі кезектесе байланысқан.

6. **Әрбір нәтиженің, ғылыми жағдайдың, жұмыстың тұжырымдары** білім алушылардың интеллектуалдық, ақпараттық, коммуникативтік және рефлексивтік мәдениетінің қалыптасқанын тексеруге күрделі тапсырмаларды жүйелі енгізу; оқу және зерттеу қызметіне жауапкершілікпен қарауға тәрбиелейді, бағдарлама ішіндегі тақырыптарды орындау нәтижесі оң, кері пікір тудырмайды, дәйектілігінің дәрежесі жоғары.

7. **Жұмыстың практикалық маңызы тапсырмаларды күнделікті сабақта қосымша оқуға, фильмдер көруге пайдалану** - ата-аналарға үйде баланың тіл байлығын дамытуда нәтиже береді. Балалар өздері фильм құрастырып, жобаларын қорғайды, ертегі кейіпкерінің рөлін сомдайды, туған жеріне, Отанына деген сүйіспеншілік сезімдері арта түседі. Оқушының зейінін, қызығушылығын, арттыру үшін, бағдарламада түрлі

тапсырмалардың түрленіп отыруы бұған дәлел.

8. Жұмыстың аралық және қорытынды нәтижелері жоғары. Бағалау критерийлері мен дескрипторлары бар тапсырмалар қалыптастырушы бағалауда, сабақты жоспарлауға, ұқсас тапсырмаларды құрастыруға және іріктеп алуға, оқу мақсатына жетуге қатысты сындарлы еңбек жасағанын көрсетеді. Педагогикалық-дидактикалық тұрғыдан барлық сұрақтарды қамтып, әдістемелік негізде жан-жақты құрастырылған.

9. Ресімдеу талаптарына сай, болашақта мазмұн жағын толықтыру қажет. Тапсырмаларды толықтырып, деңгейін жоғарлатуға болады.

10. Жұмысты пайдалану бойынша мынадай ұсыныс:

Республика көлемінде бастауыш мектебі мұғалімдері арасында тарату туралы ұсыныс жасаймыз, яғни ұстаздар қауымы өз ара ақпараттық-әдістемелік орта құрып, ақпараттық, мотивациялық ресурстармен бөлісіп тұрғанда ғана, білім беру саласындағы реформалар нәтижелі болады.

Пікір беруші:

«Торайғыров Университеті» КЕАҚ, HR-қызметі
қауымдастырылған профессоры (доцент),
PhD докторы

А. Ж. Анесова

«Торайғыров университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы	
_____	_____
подпись <u>Анесовой А. Ж.</u>	_____
HR-қызметі	_____
Национальное общество «Торайғыров университеті»	

« 30 » 09 2022 ж.

81

Павлодар қаласы, Бауыржан Момышұлы атындағы жалпы орта білім беру мектебінің бастауыш сынып мұғалімі Латыпова Назгул Қайыркеновнаның авторлығымен жасалған «Синема технология» арқылы бастауыш сыныпта сөйлеу дағдысын дамыту» тақырыбындағы бағдарламаның тәжірибелік маңызы туралы

Пікір

1. **Жұмыстың өзектілігі:** білім мазмұнының жаңартылуы, білімнің негізі болып табылатын бастауыш сыныпта білімнің ірге тасын сапалы қалау мұғалімдерге үлкен жауапкершілік арттырғаны рас, өзгермелі өмірде тез шешім қабылдайтын, алған білімін өмірде қолдана білетін оқушы қалыптастыру- заман талабы, халықаралық білім кеңістігіне шығуға жасалған алғы шарт.

2. **Жұмыстың ғылыми-әдістемелік деңгейі:** арнаулы курс бағдарламасында әр түрлі әдістемелік пен жаңа технологияларды ұштастыру арқылы мұғалім өз міндетін белгілі бір жоғары деңгейде атқарған. Синема технологиясы, заманауи әдіс-тәсілдер, ойын-сабақтары, саяхат, дебат, топпен жұмыс, сын тұрғысынан ойлау әдістемесі күтілетін нәтижеге қол жеткізудегі ұстаз қаруы.

3. **Жұмыстың жаңашылдық дәрежесі:** Педагогикалық-дидактикалық тұрғыдан барлық сұрақтарды қамтып, әдістемелік негізде жан-жақты құрастырылған, өзі ұйымдастырған білім сайыстарында осы мәтіндерді тақырыптарға орай жүйелі пайдалануда. Қалыпты білім мазмұнына өзгеріс ретінде бөлімдер «кинофильм», «мультфильм», «көлеңке театры» деп заманауи дағдыларды дамытуға бағытталып, тапсырмалар білім мазмұнына сай беріліп, мұғалімнің ізденісіне жол ашады.

4. **Жұмыстың ғылымилығы:** оқытудың әртүрлі технологиялары, ұйымдастыру әдістері мен оқу процесін бақылау түрлері таңдалған, бастауыш сынып оқушыларын дебат –пікірталас технологиясына ерте үйрету арқылы, сындарлы ойлау дағдысын қалыптастыру көзделген.

5. **Ішкі бірлікті бағалау және жұмыстың әдіснамалық негізінің сипаттамасы:** Латыпова Назгүл Қайыркеновнаның бастауыш сынып оқушыларына арналған бағдарламасы – әдебиеттен мұғалімге көмекші оқу құралы ретінде. Бағдарламаға қойылатын барлық талаптар орындалған.

6. **Әрбір нәтиженің, ғылыми жағдайдың, жұмыстың тұжырымдары** білім алушылардың интеллектуалдық, ақпараттық, коммуникативтік және рефлексивтік мәдениетінің қалыптасқанын тексеруге күрделі тапсырмаларды жүйелі енгізу; оқу және зерттеу қызметіне жауапкершілікпен қарауға тәрбиелейді, бағдарлама ішіндегі тақырыптарды орындау нәтижесі оң, кері пікір тудырмайды, дәйектілігінің дәрежесі жоғары.

7. **Жұмыстың практикалық маңызына** тоқталсам, бағдарламаны күнделікті сабақта қосымша оқуға пайдалану - мұғалімге көмекші құрал ретінде тиімді және ата-аналарға үйде баланың тіл байлығын дамытуда нәтиже береді. Жаңартылған білім мазмұнын енгізу барысында оқушының

өздігінен оқу үшін ұсынылады. Мынадай негізгі функцияларды атқарады: танымдық, нақты білім беру үшін тіл байлығын дамыту, аксиологиялық, яғни өзін және өзгені бағалау дағдыларын қалыптастыру, оқушының дүниетанымдық көзқарастарын кеңейту.

8. Жұмыстың аралық және қорытынды нәтижелері жоғары. Бағалау критерийлері мен дескрипторлары, сабақта қолданылатын түрлі әдіс-тәсілдері, ойын элементтері, саяхат, пікірталасқа арналған тапсырмалар, қалыптастырушы бағалауда, сабақты жоспарлауға, ұқсас тапсырмаларды құрастыруға және іріктеп алуға, оқу мақсатына жетуге қатысты сындарлы еңбек жасағанын көрсетеді. Педагогикалық-дидактикалық тұрғыдан барлық сұрақтарды қамтып, әдістемелік негізде жан-жақты құрастырылған.

9. Рәсімдеу талаптарына сай, болашақта мазмұн жағын толықтыруға болады. Тапсырмаларды толықтырып, деңгейін басқа сыныптарға да қолдануға болатындай жоғарлатуға болады деген ойдамын.

10. Жұмысты пайдалану бойынша мынадай ұсыныс: әдебиеттік оқу пәні ретінде толықтырып, қызықты, шытырман оқиғалары бар мәтіндер қосып, баспадан оқу құралы ретінде, суретпен көркемдеп шығарса деген ұсыныс білдіремін.

Пікір беруші Тулегенова Күнся Сакевна педагог-зерттеуші, бастауыш сынып мұғалімі
Тулегенова Күнся Сакевна

Жетісу облысы Қаратал ауданы «Ахмет Байтұрсынов атындағы МДШО бар орта мектебі» КММ

Мектеп директоры Тулегенов Жасқайрат Кошкимбаевич

Павлодар қаласы, Бауыржан Момышұлы атындағы жалпы орта білім беру мектебінің бастауыш сынып мұғалімі Латыпова Назгул Каиркеновнаның авторлығымен жасалған «Синема технология» арқылы бастауыш сыныпта сөйлеу дағдысын дамыту» тақырыбындағы бағдарламаның тәжірибелік маңызы туралы

Пікір

1. **Жұмыстың өзектілігі:** Қазіргі білім беру мен оқыту балалар өмірінде үлкен маңызға ие. Бүгінгі күні еліміздің білім беру жүйесінде оқыту үдерісін тың идеяларға негізделген жаңа мазмұнмен қамтамасыз ету міндеті тұр. Оқи білу қабілеті, қарым-қатынас жасай білу қабілеті секілді қажеттілігі күннен- күнге арта түсіп, соның арқасында оқушы өзінің тұлғалық мәнін көрсетіп, оның өзіндік жекелігі, көзқарасы, сана- сезімі қалыптасады. Осы орайда, «Синема» технологиясы ерекше орын алады.
2. **Жұмыстың ғылыми-әдістемелік деңгейі:** оқытудың әртүрлі технологиялары, ұйымдастырудың әдіс-тәсілдері мен оқу процесін бақылау түрлері таңдалған, бағдарламаға қойылатын барлық талаптар орындалған.
3. **Жұмыстың жанашылдық дәрежесі** білім беру жүйесіндегі өзгерістерге негізделген, тапсырмалар жаңартылған білім мазмұнына сай жасалған. «Синема технология» байланысты таңдалған тақырыптар мазмұны ықшам, тілі түсінікті, оқиғалар желісі жеңіл жазылған, баланың жас ерекшелігі ескерілген.
4. **Жұмыстың ғылымилығы:** бағдарламаға қойылатын барлық талаптар орындалған. Әдеби тіл нормалары, мәнерлеп оқу мен әңгімелеп берудің негізгі тәсілдері жайлы теориялық білім беру және оны меңгерту жолына бағыттау арқылы берілген оқиганы мазмұндау арқылы сөйлеу мәдениетіне қалыптастыру.
5. **Ішкі бірлікті бағалау және жұмыстың әдіснамалық негізінің сипаттамасы:** кино, мультфильмдердегі, көлеңке театрындағы тапсырмалар бір-бірімен байланысқан, оқушылардың коммуникативтік қарым-қатынас дағдыларын дамытуға арналған мәтіндер логикасы дұрыс қойылған, сұрақтар тізбегі кезектесе байланысқан.
6. **Әрбір нәтиженің,** ғылыми жағдайдың, жұмыстың тұжырымдары мен қорытындыларының негізділігі - бұл бағдарлама ішіндегі тақырыптарды орындау нәтижесінің, кері пікір тудырмады, дәйектілігінің дәрежесі жоғары.
7. **Жұмыстың практикалық маңызына** тоқталсам, ұстаздың бастауыш сыныптарға арналған авторлық бағдарламасы – мұғалімге көмекші оқу құралы. Қазіргі қоғамда орын алған жағдайға байланысты, баланың бос уақытын тиімді пайдалану, шығармашылыққа баулу, пайдалы фильм, мультфильмдер қарау, сайыс, пікірталастарға қатысу, саяхаттарға шығу т.б. түрлі жұмыс формалары оқушылардың бойында көшбасшылықты

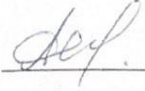
84

дамытады. Осындай іс-әрекеттер арқылы қазіргі балаларды ізденімпаздыққа, зерттеу жұмыстарын жүргізуге, түрлі жаңалықтардың жаршысы болуға үйретіп, шығармашылықтарын шыңдап, функционалдық сауаттылықтарын арттырады.

8. Жұмыстың аралық және қорытынды нәтижелері кино, мультфильмдерді талдау, өздері жоба қорғау, көлеңке театрында рөлдерді сомдау барысында диалогқа қатысушылардың ақыл-ой белсенділігінің дамуына ықпал етеді; дамудың шығармашылық жағын белсендіреді; өзін-өзі дамытуына және өзін-өзі жетілдіруіне, оқушылардың коммуникативтік қарым-қатынас дағдыларын дамытады.

9. Рәсімдеу талаптарына сай, болашақта мазмұн жағын толықтырып, тапсырмаларды түрлендіруге болады. Тапсырмалар деңгейін жоғарлатуға болады деген ойдамын.

10. Жұмысты пайдалану бойынша мынадай ұсыныс: бағдарламада көрсетілген тақырыптарды көркемдеп, баспадан оқу құралы ретінде шығарып, мұғалімдерге көмекші құрал ретінде қолданысқа беру.

Пікір беруші педагог-зерттеуші, бастауыш сынып мұғалімі
Адилова Куралай Нажмиденовна

Павлодар қаласы, № 21 жалпы орта білім беру мектебі ММ

Мектеп басшысы Дукрова И.Ю

22.02

Мазмұны

1. Түсіндірме жазба.....	9
2. Негізгі бөлім	
2.1 Оқу-тақырыптық-жоспар.....	13
2.2 Авторлық бағдарламаның мазмұны.....	18
2.3 Бөлім «Синема технология» (кинофильм, жоба, презентация).....	20
2.4 Бөлім «Көлеңке театрына саяхат» (мультфильм, аудио жазбалар).....	40
2.5 Бөлім Инстаграмм, Тик-Ток (bilimlend, ai mektep).....	51
3. Әдістемелік қамтамасыз ету.....	61
4. Пайдаланылған әдебиеттер тізімі.....	63
4.1 Интернет-ресурстарға сілтемелер.....	64
5. Қосымша	
5.1 Бағдарламада қолданылған әдіс-тәсілдер тізбесі.....	65
5.2 Дебат-пікірталас ойыны.....	67
6. Инновациялық педагогикалық тәжірибе нәтижелерін енгізу (қолдану) туралы АКТ.....	68
7. Бағдарламаны қолдану нәтижелерінің мониторингісі.....	70
8. «ҰМҒТСО» АҚ «Антиплагиат» анықтамасы.....	73

1. Түсіндірме жазба

Өзектілігі: Бастауыш білім берудің мақсаты мынадай кең ауқымды дағдылар негіздерін меңгерген білім алушы тұлғасының үйлесімді қалыптасуы мен дамуына қолайлы білім беру кеңістігін жасау болып табылады:

- 1) білімді функционалдықпен және шығармашылықпен қолдана білу;
- 2) сын тұрғысынан ойлау;
- 3) зерттеу жұмыстарын жүргізе білу;
- 4) ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдана білу;
- 5) коммуникацияның түрлі тәсілдерін, оның ішінде тілдік дағдыларды дамыту;

6) топпен және жеке жұмыс істеу дағдылары [17,686.].

Оқуға деген қызығушылықтың төмендеу себептері:

- 1) бұқаралық ақпарат ақпарат құралдарының ықпалының артуы (кітап оқу компьютерде, ұялы телефондарда сағаттап отырумен ауыстырылады);
- 2) қоғамдық өмірдің күрт өзгеруі (ата-аналары бала тәрбиесіне онша қызығушылық танытпайтын отбасылар санының артуы);
- 3) бірінші сыныпқа барған балалармен бірге оқу іс-әрекетіне ересек адамның ұстанымының өзгеруі (ересек адамның балаға оқуы күрт қысқарады, осылайша оқудың алғашқы жылдарында әртүрлі кітаптармен жүйелі және толыққанды қарым-қатынас бұзылады);

4) оқушылардың оқу іс-әрекетін мақсатты қалыптастыру жүйесінің болмауы;

5) оқушылардың өз-өзіне сенімсіздігі, коммуникативтік қарым-қатынас деңгейінің төмендігі және т.б.

Келтірілген фактілердің көрінісін, өз сыныбымның оқушыларында да байқадым. Байқау және бақылау нәтижесінде оқушылардың кітапқа деген қызығушылықтарының төмендеуі, оқу техникасының нашарлауы, мәтін мағынасын түсінбеу, өз ойын еркін жеткізе алмауы, сабақта енжарлық пен белсенділіктің болмауы байқалды. Сол себепті, балаларды кино өнері – сінема және қазіргі кезде көп қолданыла қоймай, ұмытылып бара жатқан – көлеңке театры арқылы қызығушылықтарын оятуды жөн көрдім.

Алдыңғы ұрпақтарға жеткілікті болған білім – қазіргі уақытта табысты болу үшін жеткіліксіз. Сыни ойлауды, басқа адамдармен қарым-қатынас жасауды, әр түрлі мәселелерді шеше білуді, әлеуметтік дағдыларды жұмыс берушілер мен білім беру саласының зерттеушілері ХХІ ғасыр үшін ең маңызды қабілеттер деп таныды. Бұл дағдыларды soft skills дағдылары деп атайды.

ХХІ ғасыр Z ұрпағын жан-жақты тәрбиелеу, олармен өздеріне ұнайтын істер арқылы тапсырма түрлерін түрлендіру, қызықты материалдарды YouTube, QR, инстаграмм, тик-ток желілерінде жариялап, лүпіл басып, пікір қалдыруға үйрету- бүгінгі күннің талабы.

Бәрімізге мәлім, Z буыны –цифрлы балалар. Олар кітап оқуды ұнатпайды, олар үшін ақпарат көздері –смартфон, гаджет,

компьютер. Сол себепті, бұндай балаларды бірден техникадан, ғаламтордан оқшаулауға тырысудың қажеті шамалы деп ойлаймын, керісінше, ақпаратты дұрыс тандап, дұрыс пайдалана білуге үйрету керек. Бұндай балаларға кедергі жасамай, олардың тілінде сөйлеп, бірге ойнап, теориядан гөрі тәжірибеге басар назар аудару қажет деп шештім. Әлеуметтік желідегі паракшасында оқушыларға қызықты бір нәрселерді көруге кеңес беру. Осындай іс-әрекеттер арқылы қазіргі балаларды ізденімпаздыққа, зерттеу жұмыстарын жүргізуге, түрлі жаңалықтардың жаршысы болуға үйретіп, шығармашылықтарын шындап, функционалдық сауаттылықтарын арттыруға болады.

Ғылыми-әдістемелік деңгейі: комбинаторлық

Жаңашылдық, педагогикалық мақсаттылық: Қоғамдағы жаһандану үдерістері білім саласында үздіксіз өзгерістерді қажет етеді. Өскемен ұрпақты өз ырқына қарай икемдеп, теориядан гөрі практикаға көбірек көңіл бөліп, пайдалы фильм, мультфильм, аудио жазбалары, YouTube, QR, инстаграмм паракшалары, тик-токты сабақта пайдалану арқылы заманауи дағдыларды дамыту педагогтердің тәжірибесінде қарастырылмаған.

Бастауыш сыныпта негізгі пәндерді оқыту барысында бұндай әдістерді қолдану мүмкіндік болғанымен, толықтай іске асыру үшін уақыт бөлінбеген. Сол себепті, сыныптан тыс үйірме сағаттарында оқушылармен емін-еркін жұмыс жасап, кейбір тақырыптарды тереңірек түсінуге баулу мақсатында «синема» мен «көлеңке театрын» қолдану арқылы оқушылардың кино өнеріне, театрға деген қызығушылықтарын арттырып, бір-бірімен ынтымақтастықта, жақсы қарым-қатынаста болуға үйрету. Сонымен қатар (сендіру, эмоционалдық зияткерлік, сыни ойлау, креативтілік, мәселені шешу, жұрт алдында сөйлеу, топпен жұмыс істеу, жоба қорғау, көшбасшылық, өзін-өзі басқару) қасиеттерін дамытатын конференция, дебат-пікірталас, кинокастинг, викториналық ойын-сабақтар т.б. ұсынып отырмын. **Авторлық бағдарламада** фильм талдау, жоба қорғау, рөлдерді сомдау, саяхатқа шығу, көрме-интервью сабақтары барысында оқушылар ойларын еркін жеткізе білетін, аудитория алдында өзін ұстай алатын, өз-өзіне сенімді, өз жұмысын өзгенің жұмысымен салыстыра алатын, қосымша ақпараттармен жұмыс істеуді білетін көшбасшыны дайындайтын бағдарлама ретінде ұсынылып отыр.

Мақсаты: «синема технология» арқылы оқушылардың бойында сөйлеу дағдысын дамыту.

Авторлық бағдарламаның міндеті:

1. Оқушылардың жас ерекшеліктер мен қызығушылықтарына сай келетін фильмдерді саралау және оларды сабақта қолдану;
2. Оқушылардың кино, бұқаралық ақпарат құралдары, театр арқылы сөйлеу дағдыларын дамыту;
3. Оқушылардың сөйлеу дағдыларын дамыту арқылы олардың белсендігін арттырып, қала, облыс, республика көлемінде

өткізілетін интеллектуалды сайыстарға қатыстыра отырып, нәтижеге қол жеткізу.

Бағдарламаның теориялық маңыздылығы: бағдарламаның мазмұны осы тақырып төңірегінде ғылыми-әдістемелік әдебиеттерді қарастырып, тәжірибе жинақтау барысында құрастырылған.

Бағдарламаның практикалық маңыздылығы: ХХІ ғасыр Z ұрпағын жан-жақты тәрбиелеу, білім мазмұнын игерген оқушылардың білімдері мен біліктері өмірлік жағдаяттарда қолдану, әртүрлі ақпарат көздерімен жұмыс жасау, кинофильм, мультфильм, көлеңке театрынан алынған ақпараттарды сыни тұрғыдан бағалау, бірлесіп қоғамдық жобаларды құрастыру, қарым-қатынас пен әлеуметтік қатынастарда өмірлік міндеттерді шешу үшін пайдалануды қамтамасыз етеді. Авторлық бағдарлама курсы қала, аудан, облыс мектептерінің бастауыш сынып мұғалімдері мен жас мамандарға қолдануға болады.

Күтілетін нәтижелер: бастауыш сынып оқушыларының бастапқы (төменгі) деңгейлерін белгілеп алып, жоғары деңгейге жеткізуге тырысу:

- Оқушылардың жас ерекшеліктер мен қызығушылықтарына сай келетін фильмдерді сараланады және олар сабақта қолданылады;

- 25% оқушылардың кино, бұқаралық ақпарат құралдары, театр арқылы сөйлеу дағдылары дамиды, олар түрлі жобаларда, YouTube, QR, өз бетінше инстаграмм жүргізу, тик-ток парақшаларында қоғамның өзекті мәселелері бойынша ақпаратпен бөлісетін болады;

- 20% жуық оқушылар түрлі зияткерлік қала, облыс, республика бойынша конкурс, сайыстарға қатыса алады.

Күтілетін нәтижелерді тексеру тәсілдері:

- сауалнама жүргізіп, оқушылардың деңгейлерін анықтау;

- практикалық жұмыстар жасау, жоба қорғау жұмыстары;

- әр оқушы инстаграмм, тик-ток парақшаларын ашу;

- оқушылар портфолиосын жасау;

- оқушылар түрлі зияткерлік қала, облыс, республика бойынша конкурс, сайыстарға қатысулары жайлы мониторинг жүргізу.

Апробация: Авторлық бағдарлама 2022-2023, 2023-2024 оқу жылында «Бауыржан Момышұлы атындағы жалпы орта білім беру мектебі» КММ, Павлодар қаласы, «Дарынды балаларға арналған Абай атындағы гимназия» КММ және «№ 21 жалпы орта білім беру мектебі» КММ қолданыста.

Қолдану барысында бағдарламаның ұтымды жерлері:

- оқу процесінің мақсаттылығын қамтамасыз етеді;

- оқушылардың рухани-адамгершілік, танымдық белсенділіктерін арттырады;

- кино, мультфильмдерді талдау, өздері жоба қорғау, көлеңке театрында рөлдерді сомдау барысында диалогқа қатысушылардың ақыл-ой белсенділігінің дамуына ықпал етеді; дамудың шығармашылық жағын белсендіреді; өзін-өзі дамытуына және өзін-өзі жетілдіруіне ықпал етеді; оқушылардың коммуникативтік қарым-қатынас дағдыларын дамытады;

әңгіме құру, диалог жүргізу дағдыларын қалыптастырады; қарым-қатынастың сұрақ-жауап формасы дағдыларын дамытады; маңызды жеке қасиеттерді дамытады: төзімділік, тыңдау қабілеті, басқа адамға құрмет көрсету.

Инновациялық технологиялардың бастауыш мектептегі білім сапасын арттыру:

- Әр сабақта интерактивті әдістерін қолдану;
 - Әр оқушының психологиялық ерекшеліктерін ескеру;
 - Міндетті деңгейдегі білімді қалыптастыра отырып, мүмкіндік деңгейлерін ашу;
 - Инновациялық технологияларды сынау арқылы тиімділігін арттыру, мектеп жағдайына бейімдеу;
- Мониторинг жүргізу, жұмысты бағалап, қорытындылау, міндеттері жүзеге асырылды.

Бағдарламаның тақырыптары республика көлемінде «Ұстаз тілегі», «Қазақ мектебі», «Білім шыңы», «Керемет бала» журналы, ӨРЛЕУ БАҰО «Педагогическое мастерство-2023» сборник материалов конкурса, Начальное образование, номинация «Методическая разработка» бөлімінде авторлық бағдарлама жарияланды.

2.1 Оқу-тақырыптық жоспар

№	Тақырыбы	Қысқаша мазмұны	Сағат саны	Сабак түрі	
				теориялық	практикалық
1	Кино әлемі	Оқушыларға киноның шығу тарихы жайлы түсіндіріп, түрлерімен таныстыру.	3	1	2
2	«Кітап бетінен – үлкен экранға»	«Ертегілер елінде» кітабынан оқыған мультфильмдерін тамашалап, басты кейіпкерлерге баға беру, іс-әрекеттерін салыстыру, қорытынды жасау.	3	1	2
3	«Әдебиет және кино»	«Ертегілер елінде» кітабынан оқыған мультфильмдерін тамашалап, басты кейіпкерлерге баға беру, іс-әрекеттерін салыстыру, қорытынды жасау, сұхбаттасу.	3	1	2
4	Танымал кітаптар бойынша түсірілген фильмдер	Б. Соқпақбаевтың «Менің атым- Қожа» атты әлемнің көптеген тілдеріне аударылған әйгілі повесі бойынша режиссер Абдулла Қарсақбаевтың түсірген алғашқы көркем фильмінен үзіндіні талдау.	3	1	2
5	Танымал кітаптар бойынша түсірілген фильмдер	М. Әуезовтың шығармасының хикая желісімен түсірілген «Көксерек» фильмінің мазмұнын кітаптағы оқиғамен салыстыру.	3	1	2
6	«Сықырлы әлем-керемет әлем»	Режиссер Абдулла Қарсақбаевтың, Р. Хусниддинованың сценарийі бойынша түсірген «Алпамыс мектепке барады» атты фильміндегі басты кейіпкерлердің мінез-құлқын, достығын т.б. адамгершілік қасиеттерін балаларға	3	1	2

		үлгі ету.			
7	«Кино – сиқырлы әлем»	«Сан сұраққа саяхат» викториналық сұрақтары арқылы кино кейіпкерлерін, артистерді танып-білу.	3	1	2
8	«К+К»(Кино+ Кітап)	Көрген кинофильмдерден нақыл сөздер, өлең шумақтарын, музыкасын, фотосуреттерін жинақтап, «Менің өлкем» тақырыбына фильм құрастыру, топпен қорғау.	3	1	2
9	«Қоғам дық орындар ға саяхат»	Мектебіміздің кітапханасына саяхат жасау, қоғамдық орындарда өздерін ұстау, әдеп нормалары мен ержелері туралы әңгімелесу.	3	1	2
10	«Кітапхана дағы кинозал»	Көрген фильмді талдау, оқиға бойынша өз пікірлерін білдіру, кітаптан оқыған шығармамен салыстыру.	3	1	2
11	«Кітапхана дағы кинозал»	Көрген фильмді талдау, оқиға бойынша өз пікірлерін білдіру, кітаптан оқыған шығармамен салыстыру.	3	1	2
12	«Кинокрос сворд – кино – көркем шығарма»	Балалардың зейінін, байқампаздығын, ұшқыр ойларын дамыту.	3		3
13	«Мен киноға түсемін!»	Өздерін басты кейіпкерлер орындарында сезініп, ертегі, кино рөлдерін сомдауға машықтандыру.	3		3
14	«Мен киноға түсемін!»	Өздерін басты кейіпкерлер орындарында сезініп, ертегі, кино рөлдерін сомдауға машықтандыру.	3		3

15	«Киноның сырлы әлемі»	Концерттік бағдарлама жасау барысында билеттер әзірлеп, өнерлерін ортаға салу.	3		3
16	«К+К» (Кино+ Кітап) Жоба қорғау (жарнама)	Көрген кинофильмдерден нақыл сөздер, өлең шумақтарын, музыкасын, фотосуреттерін жинақтап, «Менің досым» тақырыбына фильм газет, теле-радио, фоторепортаждар, танымдық-тақырыптық сұхбаттар дайындап, топпен қорғау.	3	1	2
17	Көлеңке театрына саяхат	Көлеңке театрының шығу тарихымен, оның түрлері, жасалу жолдарымен таныстыру.	3	1	2
18	Көлеңке театрына саяхат	Ы. Алтынсарин «Әке мен бала» әңгімесін тыңдап, алған әсерлерін ортаға салып, әңгіменің тәрбиелік мәнін ашу.	3	1	2
19	Көлеңке театрына саяхат	«Қарлығаш пен дәуіт» ертегісі театрын тамашалап, ертегінің негізгі ой кілтін таба білуге баулу.	3	1	2
20	Көлеңке театрын жасаймыз (қойылым)	«Қарлығаш пен дәуіт қойылымына керекті заттар мен жануар, құстарды дайындау.	3	1	2
21	Көлеңке театры музыкалық композиция	Жетігеншілердің орындауында «Балапан қаз» композициясын тамашалап, әннің сөздерін талдау, тәрбиелік мәнін ашу.	3	1	2
22	Аудио ертегілерді дыбыстау	«Үйшік» ертегісін дыбыстау.	3	1	2
23	Аудио ертегілерді дыбыстау	«Үйшік» ертегісін дыбыстау.	3	1	2
24	Аудио ертегілерді	«Алтын сақа» ертегісін дыбыстау.	3	1	2

25	Аудио ертегілерді дыбыстау	«Асыл дәрі» ертегісін дыбыстау.	3	1	2
26	Жоба қорғау (жарнама)	«Менің қалам» тақырыбына фильм газет, теле-радио, фоторепортаждар, танымдық-тақырыптық сұхбаттар дайындап, топпен қорғау.	3	1	2
27	Мультфильм дер не үшін керек	Сүйікті мультфильмдерді қарау, олардың түрлерімен танысу. «Қобыланды батыр» мультфильмін тамашалау	3	1	2
28	Мультфильм дер не үшін керек	«Алпамыс батыр» мультфильмін тамашалау	3	1	2
29	Мультфильм дер не үшін керек	«Ертөстік» мультфильмін тамашалау	3	1	2
30	Кино-хикаялар	Оқушыларға кино кейіпкерлерін, фильмнің атауын, нақыл сөздер мен мақал-мәтелдер, кілтті сөздерді жұмбақтап жасыру.	3		3
31	«Камера, мотор, оқимыз!»	Оқылған, көрген кино, мультфильмдерінен өздеріне ұнаған кейіпкерлерін таңдап, рөлдерге бөліп, сомдайды.	3	1	2
32	«Ән салайық, көне достар!»	Кинофильм әндерін жасыру, жұмбақтау арқылы оқушылардың есте сақтау қабілеттерін тексеру. Караоке арқылы сүйікті әндерін орындау.	3	1	2
33	«Таңғажайып алаң»	Ойын арқылы бойларын сергіту, еркіндікке, ынтымақтастық қарым-қатынасқа баулу.	3		3

34	Жоба қорғау (қорытынды)	Оқушылармен жыл бойы өткен тақырыптарды қорытындылау мақсатында қайталау, бекіту, пысықтау тапсырмаларын орындап, жоба қорғау.	3		3
----	----------------------------	--	---	--	---

2.2 Авторлық бағдарлама мазмұны

1. Бөлім Синема технология (кинофильм, жоба, презентация)-16

сағат.

Мақсаты:

- Оқушылар киноның шығу тарихымен, түрлерімен танысады.
- Танымал кітаптар бойынша түсірілген кинофильмдерді көріп, кітаптағы, оқулықтағы шығармалармен салыстыра отырып түйіндейді. Өздерін басты кейіпкерлер орындарында сезініп, ертегі, кино рөлдерін сомдауға машықтанады.
- «Сан сұраққа саяхат» викториналық сұрақтары арқылы кино кейіпкерлерін, артистерді танытын болады.
- Мектебіміздің кітапханасына саяхат жасау, қоғамдық орындарда өздерін ұстау, әдеп нормалары мен ержелерін ұстануға үйренеді.
- Көрген кинофильмдерден нақыл сөздер, өлең шумақтарын, музыкасын, фотосуреттерін жинақтап, тоқсан соңында «Менің өлкем» тақырыбына фильм құрастырады.
- «Ертегілер елінде» кітабынан оқыған мультфильмдерін тамашалап, басты кейіпкерлерге баға беріп, іс-әрекеттерін салыстырып, қорытындылап, презентациялар жасап, жобаларын қорғайды.

Тақырыптары: Кино әлемі. «Кітап бетінен – үлкен экранға». «Әдебиет және кино». Танымал кітаптар бойынша түсірілген фильмдер. Танымал кітаптар бойынша түсірілген фильмдер. «Сиқырлы әлем – керемет әлем». «Кино – сиқырлы әлем». «К+К» (Кино + Кітап). «Қоғамдық орындарға саяхат». «Кітапханадағы кинозал». «Кітапханадағы кинозал». «Кинокроссворд – кино – көркем шығарма». «Мен киноға түсемін!». «Мен киноға түсемін!». «Киноның сиқырлы әлемі». «К+К» (Кино + Кітап). Жоба қорғау (жарнама).

2. Бөлім «Көлеңке театрына саяхат» (мультфильм, аудио жазбалар)-10 сағат. Мақсаты:

- Көлеңке театрының шығу тарихымен, оның түрлері, жасалу жолдарымен танысады. Көлеңке театрын өздері қолдарымен жасап үйренеді.
- Өз қолдарымен жасаған қуыршақтарын ойнатып, кейіпкерлер рөлдерін сомдап, қойылымда олардың дауыстарын келтіріп, дыбыстауға үйренеді.
- Тақырыптары:** Көлеңке театрына саяхат. Көлеңке театрына саяхат. Көлеңке театрына саяхат. Көлеңке театрын жасаймыз (қойылым). Көлеңке театры музыкалық композиция. Аудио ертегілерді дыбыстау. Аудио ертегілерді дыбыстау. Аудио ертегілерді дыбыстау. Аудио ертегілерді дыбыстау. Жоба қорғау (жарнама).

3. Бөлім Инстаграмм, Тик-Ток (bilimlend, ai mektep) - 8 сағат.

Мақсаты:

- Оқылған, көрген кино, мультфильмдерінен өздеріне ұнаған кейіпкерлерін тандап, рөлдерге бөліп, сомдайды.
- Түрлі ойын түрлері арқылы бойлары сергіп, еркіндікке, ынтымақтастық қарым-қатынасқа үйренеді.
- Кинофильм әндерін жасыру, жұмбақтау арқылы оқушылардың есте сақтау қабілеттері дамиды. Караоке арқылы сүйікті әндерін орындайды.
- Сабақтағы қызықты сәттер мен шығармашылық жұмыстарын өздерінің инстаграмм, тик-ток парақшаларында жариялайды.
- Оқушылар жыл бойы өткен тақырыптарды қорытындылау мақсатында қайталау, бекіту, пысықтау тапсырмаларын орындап, жоба қорғайды.

Бұл ретте мұғалімнің мақсаты – оқушыларға бағыт-бағдар, нұсқау беріп, оқуын бақылап, әр сабақ соңында кері байланыс ұсынып отыру.

Тақырыптары: Мультфильмдер не үшін керек. Мультфильмдер не үшін керек. Мультфильмдер не үшін керек. Кино-хикаялар. Театрға саяхат. «Камера, мотр, оқимыз!». «Ән салайық, кәне достар!». «Таңғажайып алаң» Жоба қорғау (қорытынды).

Инновациялық педагогикалық тәжірибе нәтижелерін енгізу (қолдану) туралы

Латыпова Назгул Каиркеновнаның «Синема технология» арқылы бастауыш сыныпта сөйлеу дағдысын дамыту» тақырыбындағы 3-4 сыныптарға арналған бағдарламасы бойынша білім сапасын салыстыру мониторингісі

2022-2023 оқу жылында Павлодар қаласы, «Дарынды балаларға арналған Абай атындағы гимназия» КММ мектебінің 3 «Ә» сыныбында Қыдырбаева Айгуль Зекешевнаның жетекшілігімен «Синема технология» арқылы бастауыш сыныпта сөйлеу дағдысын дамыту» тақырыбындағы 3-4 сыныптарға арналған бағдарламасы «Тіл дамыту» үйірмесінде қолданылды.

Бағдарламаны қолдану барысында сыныпта 25 оқушы болды. Оның ішінде: 13-і ұл және 12-сы қыз бала.

Сынып оқушылары ұжым ішінде ұйымшыл, белсенді, тәртіптері өте жақсы. Оқушылардың ұйымдастыру қабілеттері жоғары дәрежеде.

Оқушылар сыныптан тыс үйірме сағаттарында оқылған шығарма сюжетінің ізімен немесе еркін тақырыпта ауызша, жазбаша шығармашылық жұмыс түрлерін орындауға дағдыланған. Дегенмен, «Синема технология» бағдарламасын қолдану кезінде оқушылар көркемдік-танымдық сипаттағы мәтіндерді өз мақсатына сай іріктеп, саралап, талдап, ой қорытындысын жасай білді, алған білімдерін өмір жағдаяттарына байланысты қолданып, дұрыс шешім қабылдай алуға одан да бетер шыңдала түсті. Тапсырмалардың түрлері сыныптан тыс үйірме сағаттарында оқушылармен емін-еркін жұмыс жасап, кейбір тақырыптарды тереңірек түсінуге баулу мақсатында «синема» мен «көлеңке театрын» қолдану арқылы оқушылардың кино өнеріне, театрға деген қызығушылықтарын арттырып, бір-бірімен ынтымақтастықта, жақсы қарым-қатынаста болуға үйретті. Сонымен қатар (сендіру, эмоционалдық зияткерлік, сыни ойлау, креативтілік, мәселені шешу, жұрт алдында сөйлеу, топпен жұмыс істеу, жоба қорғау, көшбасшылық, өзін-өзі басқару) қасиеттерін дамытатын конференция, дебат-пікірталас, кинокастинг, викториналық ойын-сабақтар т.б. ұсынылған әдіс-тәсілдер білім сапасын жетілдіруіне көп септігін тигізді.

Коммуникативтік (айтылым, тыңдалым, оқылым, жазылым) дағдыларын қалыптастыру; оқушылардың оқырмандық мәдениетін қалыптастыра отырып, сөз әдебі нормаларын орынды қолдану дағдыларын меңгертуге көп көмек болды.

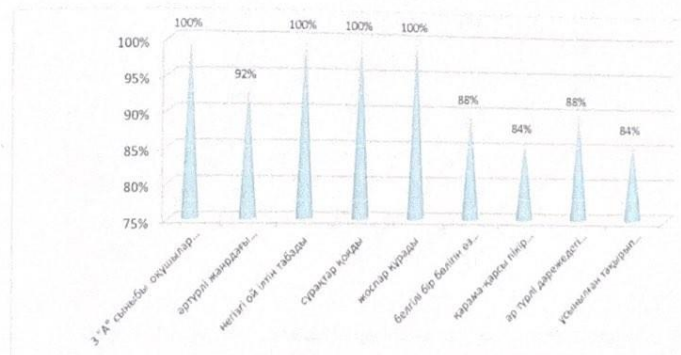
Тыңдалым мен айтылым сөйлеу әрекеттерін дамытуға ықпал еткен тапсырма үлгілері:

- тыңдауға, мазмұнын түсінуге әртүрлі жанрдағы мәтіндердің ұсынылуы;
- мәтінді қайталап тыңдатып, негізгі ойға назар аударту;
- тыңдалған мәтін бойынша сұрақтар қою;

- тыңдалған мәтіннің жоспарын құру;
- тыңдалған мәтіннің белгілі бір бөлігін өз сөзімен айтып беру;
- мәтіннің мазмұны бойынша қарама-қарсы пікір айту, дәлелдеу;
- ауызша айтылғанды түсіну және сұрақтарға жауап беру;
- ұсынылған тақырып бойынша сұхбаталу немесе сұхбат беру.

«Тыңдалым мен айтылым» дағдыларын дамытуға арналған тапсырмалар мониторингісі

3 «Ә» сыныбы оқушылар саны	Тапсырмалар түрлері							
	әр түрлі жаңдағы мәтіндерді түсініп, талдай біледі	негізгі ой кілтін табады	сұрақтар қояды	жоспарын құрады	белгілі бір бөлігін өз сөзімен айтып бере алады	қарама-қарсы пікір айтып, дәлелдейді	әр түрлі дәрежелігі сұрақтарға жауап береді	ұсынылған тақырып бойынша сұхбат алу немесе сұхбат беру
25	23	25	25	25	22	21	22	21
100%	92%	100%	100%	100%	88%	84%	88%	84%

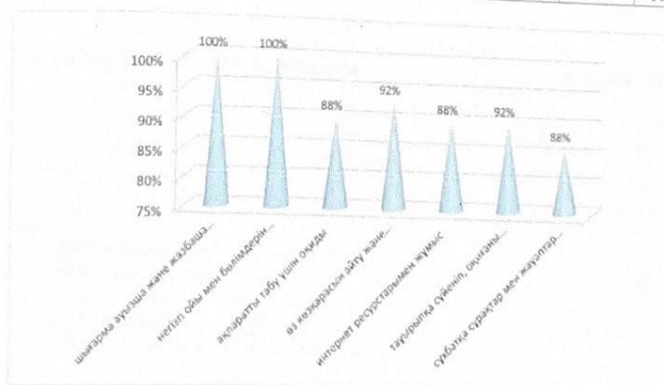
Жазылым дағдыларын дамытуға ықпал еткен тапсырма үлгілері:

- оқушыларға тапқыс ертегі, әңгіме, өлеңдердің қысқаша мазмұнын жазғызу;
- әдеби шығармадан алынған көркем, бейнелегіш сөздерді жаздыру;
- әдеби шығармадан қысқа үзінділер жаздыру;
- тыңдалған және оқылған мәтіннің, фильм немесе кітаптың қысқаша мазмұнын және алған әсерін жазу;

- интернет ресурстарымен жұмыс (тақырып мазмұны бойынша презентациялар, жобалар дайындау);
- мәтіннің тақырыбы мен бастапқы бөліміне сүйене отырып, оқиганын дамуына болжам жасау;
- сұхбатқа сұрақтар мен жауаптар дайындау.

«Оқылым» дағдыларын дамытуға арналған тапсырмалар мониторингісі

3 «Ә» сыныбы оқушылар саны	шығармаға ауызша және жазбаша шолу жасау	негізгі ойы мен бөлімдерін анықтай отырып оқиды	ақпаратты табу үшін оқиды	өз көзқарасын айту және дәлелдеу үшін оқиды	интернет ресурстарымен жұмыс (тақырып мазмұны бойынша презентациялар, жобалар дайындау) жасай біледі	тақырыпқа сүйеніп, оқиганы болжайды	сұхбатқа сұрақтар мен жауаптар дайындайды
25	25	25	22	23	22	23	22
100%	100%	100%	88%	92%	88%	92%	88%

Қорыта келе, көркем шығармаларды талдау кезінде балалардың кітап оқуға деген қызығушылығы артып, сойлеу мәдениеті қалыптасып, сөз өнерін сезінуге, сонымен қатар, шығармадан қабылдағанын өзінің шығармашылық әрекетінде жүзеге асыруға ұмтылуы арқылы функционалдық сауаттылықтары арта түсті.

Мектеп директоры: С.К. Шабазанова
Сынып жетекшісі: А.З. Кыдырбаева

«Sanakids рvі» оқыту және дамыту
орталығының басшысы

Капышева Б.С.

«06» сәуіртар 2025 жыл

«Сөз өнері» үйірмесі
8-12 жас аралығындағы балаларға арналған
1 жылдық оқу бағдарламасы

Құрастырушы: Шакенова Шынар Айтимовна

Павлодар, 2025 жыл

«Сөз өнері» үйірмесінің оқу бағдарламасы ТҮСІНІК ХАТ

Тіл – халықтың жаны, сәні. Адамды мұратқа жетелейтін ана тілі мен ата-баба «Сөз өнері» үйірме сабағында тіл заңдылықтарына сай дұрыс сауатты білуге, сөйлеу техникасы - дұрыс дем алу, дикция, дауыс сапасын дамытуға, тілмен қарым-қатынас жасай білуге үйрету көзделген. Пікір айту, баяндау, талдау, дәлелдеу, байланыстырып сөйлеу мүмкіндіктерін арттыру жұмыстары жүзеге асырылады. Сөйлеу техникасы, сөйлеу аппараты, дыбыстау мүшелері, сөздің құрылымы дауыстап оқу жайында мағлұмат беру; әдеби тілде дұрыс сөйлеу техникасын меңгеру; мәнерлеп оқу мен әңгімелеп берудің негізгі тәсілдері жайлы мағлұмат беріледі. Сөйлеу білім беру және оны меңгеру жолдарына бағыттау; қазақ халқының тіл мен сөзді мәнерлеп, өлеңді мақалдап оқу дәстүрімен таныстыру қаралған. Тілмен қарым-қатынас құралы болғандықтан, оның өзара түсіну үшін жұмсалатынын меңгеру (коммуникативтік қызметін) ескерумен бірге сөйлегенде ымдық қимылдар да қолданылатынын ескеру.

«Сөз өнері» пәні арқылы оқушылардың рухани дүниесін байыта отырып, тіл мен сөзді меңгерулері атанған данышпан би – шешендердің шығармаларын таныстыру және тілдерін жаттықтырамыз, яғни ұлт шешендерінің шығармаларының мазмұнын аша білетін тұлғаларды тәрбиелейміз.

Үйірменің оқу материалына халық ауыз әдебиеті үлгілерін сабақ мазмұнына сай енгізу баланың алған білімін толықтырып, байытып жан-жақты дамытуға дейекті ықпал етеді. Оқушыларды шығармашылық ізденіс жұмыстарына баули отырып, би – шешендер мұраларын тани білуге және шығармашылық, әсерлі сөз қолданыстарына теориялық тұрғыдан талдау жасауға үйретеді.

«Сөз өнері» үйірмесі 8-12 жас аралығындағы балаларға арналған. Үйірме аптасына 4 сағат, жылына 192 сағатқа берілген. Бұл үйірме оқушылардың әдеби мұраларға деген талғамын тәрбиелейді, рухани дүниесін кеңейтеді, ақыл-ойы мен ұлттық сана сезімін дамытуға ықпал жасап, ауызекі және жазба тілде байланыстырып сөйлеуін дамытады. Оқушылардың қазақ тілі мен әдебиет сабақтарына қызығушылығы мен функционалдық сауаттылығын арттыруға бағытталған.

Сондықтан бұл үйірмеде оқушылардың функционалдық сауаттылығын арттырып, ұлттық асыл мұраларын дәріптейтіндей, жеке тұлғаны дамытып, оқуға деген қызығушылықтарын оятып, адамгершілікке, ізгілікке, сыйластыққа тәрбиелеп, еркін дамуына жол ашу көзделеді.

Мақсаты:

- Ұлттық асыл мұраларымызды жан-жақты таныту арқылы ұлтжанды ұрпақ тәрбиелеу;
- халқымыздың сөз өнерін, әдет-ғұрпын, тілін ұлттық құндылық ретінде бағалайтын, функционалды сауатты, білімі мен білік дағдыларын қалыптастыру;

- алған білімдерін өз қажеттілігіне қолдана білетін, ұлттық сана-сезімі оянған, сөйлеу әдебін меңгерген, ойы терең, рухани дүниетанымы бай, адамгершілігі жоғары, шығармашылықпен айналысатын тұлға қалыптастыру.

Міндеттері:

- Білімді дара тұлғаға бағдарлау (бейімдеу, дамыту, психологиялық үйлесімділік, өмірлік қажеттілік);
- Тілдік білімді функционалдық тұрғыдан сұрыптау;
- Пәнаралық байланысты сақтау;
- Әрекетшілдік-бағдарлылық ұстанымы (әрекетке үйрету, оқу жағдаятындағы әрекеттен өмірлік жағдаяттық әрекетке көшу, оқу танымдық әрекеттен оқушының өзіндік әрекетіне көшу);
- Алынған білімді бекіту және өзін-өзі бақылау;
- Шығармаларды образға салып оқи білуге;
- Алған әсерлерін айшықты тілмен жеткізе білуге;
- Шығармашылық және ізденіс жұмыстарына баулу;
- Өздігінен білім алуға үйрету функциясы.

Күтілетін нәтиже:

- Ұлттық асыл мұраларымызды жан-жақты таниды;
- Халқымыздың сөз өнерін, әдет-ғұрпын, тілін ұлттық құндылық ретінде бағалай алады;
- Эстетикалық талғамы жоғары, функционалды сауатты, білім, білік дағдылары қалыптасқан, алған білімдерін өз қажеттілігіне қолдана білетін, ұлттық сана-сезімі оянған, сөйлеу әдебін меңгерген, ойы терең, рухани дүниетанымы бай, адамгершілігі жоғары, шығармашылықпен айналысатын тұлға қалыптасады.

Нысана:

- Оқушылардың сөйлеу дағдысы қалыптасады;
- көркем сөйлеу мәнері, тілдік тәсілдер мен сөз шеберлігін орнымен қолдану қабілеттері дамиды;
- Оқушының сөйлесім дағдыларын дамыту сатылап, олардың өзара сабақтастығына негізделіп жүргізіледі. Сөйтіп, негізгі деңгейдегі оқушы білімі сауаттылық дағдыларына табан тірейді де, бейіндік деңгейдегі сөз мәдениеті қалыптасады.

112

**«Сөз өнері» үйірмесінің бағдарламасына арналған
тақырыптық жоспар /192 сағат/**

Тақырыбы		Сағат саны	Мерзі мі	Ескер ту
Кіріспе				
Кіріспе. Сөз өнері жайлы ғылым		2		
I тарау Сөз өнері				
Сөзбен сомдалған тұлға (образ, көркем бейне, метафора, көркем шығарма)		2		
Әдеби тектер (эпос, лирика, драма)		2		
Сөз өнеріндегі тек пен түр		2		
Сөз өнеріндегі бет пен бағыт		2		
Сөз сыры		2		
Сөз сарасы (буын, тармақ)		2		
Көркем сөздің қоғамда атқаратын рөлі		2		
Мәнерлі сөйлеу техникасы		2		
10	Дауыс және оның өзіндік бояуы	4		
11	Дикция	4		
12	Екпін	2		
13	Сөйлеу әуені (мелодикасы)	4		
14	Жүргізушілік қабілеттерін тексеру	4		
15	Сахнада сөйлеу, жүру мәдениеті	4		
16	Өзін-өзі еркін ұстау	2		
17	Сөйлеу нақышы (тембр)	2		
18	Бағдарламамен жұмыс	4		
19	Жұрт алдында сөйлеу мәдениеті	4		
20	Монологтік оқу әдісі	4		
21	Диалогтік оқу	4		
II тарау. Ауыз әдебиеті				
22	Ауыз әдебиетті. Түрлері	2		
23	Салт өлеңдері мен бата-тілек жырлары	4		
24	Төрт түлік мал жайындағы өлең-жырлар.	4		
25	Наурыз туралы өлеңдер.	4		
26	Мақал-мәтелдерді тақырыптық жағынан іріктеу, жинау	4		
III. Шешендік өнер туралы түсінік				

37	Шешендік өнер тарихынан	2		
38	Шешен сөйлеу сыры	4		
39	Дау шешетін дана сөздер	4		
40	Ұлттық шешендік өнер	2		

IV тарау. Түгел сөздің түбі бір...

31	«Түгел сөздің түбі бір, түп атасы – Майқы би»	4		
32	Аяз бидің ғұмырнамасы	4		
33	Жиренше шешен – ақыл-парасаттың, тапқырлықтың символы	4		
34	Асан қайғы – тереңнен толғайтын сөз зергері	4		
35	Шығармаларының көркемдік ерекшелігі	2		
36	Асан қайғы шығармаларындағы жер-су атаулары	2		
37	Қазақ жыраулар поэзиясының атасы – Шалкиіз Тіленшіұлы	2		
38	Ш.Тіленшіұлы толғауларындағы метафора мен эпитеттің қолданылуы	2		
39	Бұқар жыраудың даналық сөздері	2		
40	Бұқар толғауларындағы теңеу мен эпитет	2		
41	Бұқар жырау толғауларындағы елдік мәселесі	2		
42	«Тәуке хан заңдарының» («Жеті жарғы») қабылдануы	2		
43	«Жеті жарғы» заңының тілдік сипаты	2		

VI тарау. Би-шешендер шығармаларындағы сөз өнері

44	«Бір ауыз сөзі мың ауыз сөзге татитын» Төле бидің төрелігі	2		
45	Төле би толғауларындағы метафора мен метонимия	4		
46	Дүниені дуалы аузымен бағындырған, киелі өнеріне табындырған Қазыбек бидің шешендігі	2		
47	Шығармаларында кездесетін аллитерация мен ассонанс	2		
48	Аты аңызға айналған ақыл – ой алыптарының бірі – Әйтеке би	2		
49	Әйтеке шығармаларындағы шендестіру	2		
50	Мөңке бидің өмір құбылыстарына берген бағасы	2		
51	Шығармаларының көркемдік ерекшелігіне талдау	2		
52	«Аузынан гүл, көзінен от төгілген» Бөлітірік шешеннің қанатты сөздері	2		

53	Бәлтірік шешен сөздерінің көркемдік ерекшелігі	2		
54	Дүниетанымы терең, түйсігі ерен, білім-білігі кемел	4		
55	Сырым батыр			
56	Досбол шешеннің тапқырлыққа суарылған сөздері	4		
VII тарау. Абай әлеміндегі сөз өнері				
56	Абайдың билік айту өнеріндегі шеберлік сырлары	2		
57	Абайдың «Біраз сөз қазақтың түбі қайдан шыққаны туралы» еңбегінің тілі	4		
58	Абайдың нақыл сөздері			
59	Шешендік сөз өнерінің – Отаны	6		
60	Прозалық шығармаларды мәнерлеп оқу	2		
61	Поэзиялық шығармаларды мәнерлеп оқу	4		
62	Сахнада мәнерлеп оқу, оны жүргізу әдістері	4		
63	Мәдени шаралар, оны жүргізу әдістері	4		
64	Мәнерлеп оқуға төселдіру жаттығулары	4		
65	Сөз сырына үңілсем...	2		
66	Қорытынды сабақ	2		
	Барлығы	192		

«Сөз өнері» үйірмесінің жылдық іс-шаралар тізімі

№	Тақырыбы	Мақсаты	Өтілу мерзімі	Өтілу формасы	Іс-шара түрі
1	«Қош келдің -, Әз Наурыз!»	Қазақтың ұлттық әні мен өнерін насихаттай отырып, баланың ұлттық мерекемізге деген құрметін арттыру	Наурыз	стационарлы	Есеп беру іс-шара
2	«Көркем сөз» мәнерлеп оқу сайысы	Көркем, шешендік сөздерді, өлең, толғауларды тәрбие құралы ретінде кеңінен қолдана отырып,	Мамыр	стационарлы	Есеп беру іс-шара

	шешендік өнерге қызығушылығын арттырып, оқушыны шешен сөйлеуге үйрету.			
3 Сөз сырына үнілсем... байқауы	Ұлттық өнеріміз, оның ішінде шешен, ақын, билеріміздің мұраларын құрметтеуге үйрету, сол арқылы ұлттық салт-дәстүрімізді насихаттау.	Шілде	стационарлы	Баланың заңды өкілдеріне арналған ашық сабақ
4 Көркем сөздің көсемі байқауы	Балалардың «Сөз өнері» үйірмесінде үйренген дағдылары мен өнерін көрерменге паш етіп, жастардың ұлттық шешендік өнерге қызығушылығын ояту.	Тамыз	стационарлы	Есеп беру іс-шара

Атауы	Сипаттамасы	Саны
Сөз өнері		96
Сөз өнері үйірмесіне қатысты мұғалімге арналған оқулықтар	<p>Мұғалімдерге арналған:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Н.Төрекұлов. Даланың дара ділмарлары. Алматы, 2001 2. Ай, заман – ай, заман — ай. II том, Алматы, 1998 3. "Үш пайғамбар" кітабы 4. М.Қожаев «Жеті жарғы». Шымкент қаласы, 1993 5. «Сырымның шешендік сөздері» кітабы 6. «Бес ғасыр жырлайды». I, II, III томдары 7. Интернет материалдары 8. Ғылыми – танымдық журналдар 9. «Аңыз адам» журналы 10. Баспасөз деректері 11. Дау шешеді дана сөз. Алматы, 1996 12. Абай. Энциклопедия. 1995 13. М.Балақаев, Р.Әміров, Ө.Айтбаев «Сөз өнері». Алматы, 1999 14. Қ.Өмірәлиев. Абай афоризмі. Алматы, 1993 15. «Сөз өнері» (әдебиет теориясы негіздері) оқулығы. З. Қабдолов 16. «Мәнерлеп оқу» арнайы курс бағдарламасы. Қазақ тілі мен әдебиет журналы №12 2009ж. 17. «Мың бір маржан» А.Сейдімбеков «Өнер» 18. «Қазақтың би шешендері» «Жалын» 	<p>5</p> <p>100</p>
Сөз өнері үйірмесіне қатысты оқушыларға арналған оқулықтар		

114

	Оқушыларға арналған: 19. Қ.Өмірәлиев. Абай афоризмі. Алматы, 1993 20. «Сөз өнері» (әдебиет теориясы негіздері) оқулығы. З. Қабдолов 21. «Мәнерлеп оқу» арнайы курс бағдарламасы. Қазақ тілі мен әдебиет журналы №12 2009ж. 22. «Мың бір маржан» А.Сейдімбеков «Өнер» 23. «Қазақтың би шешендері» «Жалын»	
Сөз дағдыларын дамытуға арналған жаттығулар (көмекші құралдар)	Журналдар, оқу құралдары, жаттығуға арналған құралдар	3
4 Үнтаспа	Шешендік сөз, толғау мәтіні жазылған үнтаспа	10
5 Сөз өнері дәптері	Сөз өнеріне арналған дәптер	100
6 Парта	Балалардың жас ерекшеліктеріне қарай парта	10
7 Орындық	Балалардың физикалық ерекшеліктеріне қарай таңдалған орындықтар	10

Балалардың жеке инвентаризациясы мен киімдері

№	Қыз балаға	Ұл балаға
1	Арнайы костюм	Арнайы костюм
2	Белдемше	Шалбар
3	Төсбелгі	Төсбелгі

Сабақ кестесі

Апта күндері	Сабақ реті	Уақыты	Үйірме атауы	Тобы
Дүйсенбі	1	9:00-10:30	Сөз өнері	I топ
	2			
	3			
	4			
	5			
Сейсенбі	1	9:00-10:30	Сөз өнері	II топ
	2			
	3			
	4			
	5			
Сәрсенбі	1	9:00-10:30	Сөз өнері	I топ
	2			
	3			
	4			
	5			
Бейсенбі	1	9:00-10:30	Сөз өнері	II топ
	2			
	3			
	4			
	5			
Жұма	1			
	2			
	3			
	4			
	5			

ЫҒАРМАШЫЛЫҚ ҮЙІРМЕГЕ ҚАТЫСУШЫЛАРҒА ҚОЙЫЛАТЫН ІШКІ ТӘРТІП ЕРЕЖЕЛЕРІ

1. МАҚСАТЫ

Ережелердің мақсаты – «Сөз өнері» үйірмесіне қатысушылардың Орталықтың ішкі талаптарын орындауы және олардың үйірме ғимараты аумағында қоғамдық тәртіпті сақтауын қадағалау.

Ережелер бекітілген күннен бастап күшіне енеді және Орталықтың директоры бұйрығымен жойғанға дейін қолданыста болады.

2. ҚОЛДАНЫЛУ АЯСЫ

Ережелер Орталықтың барлық қатысушыларына, оқушыларға қолданылады.

Ережелердің қолданылу аясы үйірме қатысушыларының орталық аумағында болу кезіндегі тәртібі болып табылады.

3. ҮЙІРМЕ ҚАТЫСУШЫЛАРЫНЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

1. ҮЙІРМЕ ҚАТЫСУШЫЛАРЫНЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ

Үйірме қатысушысы құқылы:

1. Орталықта мемлекеттік стандартқа сәйкес оқытудың түрлі бағдарламалары бойынша қосымша білім алуға;
2. Орталықтағы сабақ үрдісін ұйымдастыру: бағдарламалар, оқу жоспарлары мен кестелер, сабақ кестелері, т.б. туралы қажет ақпаратты алуға;
3. Орталықтағы «Сөз өнері» үйірмесінің бағдарламалары, оқу жоспарларында қарастырылған оқу сабақтарының барлық түріне қатысуға;
4. Үйірмедегі топтық, командалық құрамға қабылдануға;
5. Белгіленген тәртіпке сәйкес орталықтағы киім-кешек мен оқу құралдарын тегін пайдалануға;
6. Үйірме және үйірмеден тыс жеткен жетістіктері үшін моральдық, материалдық және марапаттаудың басқа да түрлерін алуға.

3.2. ҮЙІРМЕ ҚАТЫСУШЫСЫНЫҢ МІНДЕТТЕРІ

Үйірме қатысушысының міндеті:

1. Орталықтың талаптарын сақтауға, ішкі тәртіп ережелерін, бұйрықтар мен өкімдерді орындауға;
2. Өрт қауіпсіздігі, техникалық қауіпсіздік, гигиена және санитарияның қажетті талаптарын орындауға;
3. Орталық аумағында белгіленген қоғамдық тәртіпті сақтауға;
4. Оқу ғимараттарында сөйлесудің, қарым-қатынастың және тәртіптің тыныш режимін сақтауға, оқушылар мен қызметкерлер жұмысына кедергі келтірмеуге;

5. Басқа оқушылардың тәртіп бұзуының алдын алуға, тәртіп немесе оқу процесінің бұзылуы туралы орталықтың қауіпсіздік қызметкерлеріне немесе басшылыққа хабарлауға;
6. Барлық сынып бөлмесінде тазалық пен тәртіпті сақтауға;
7. Тәртіпті, өзара сыпайылық ережелерін сақтауға және әкімшілік қызметкерлеріне, Күзет өкілдеріне құрмет көрсетуге;
8. Орталықтың материалдық құндылықтарын күтіп ұстауға;
9. Оқудан тыс жұмысқа жататын іс-шараларға қатысу кезінде нақты іс-шараны өткізу регламентінің тармақтарын сақтауға;

1.ҮЙІРМЕ ҚАТЫСУШЫЛАРЫНА ТЫЙЫМ САЛЫНАДЫ:

- 1.1. Осы Ережелерді бұзуға;
- 1.2. Өзгелерге, өз өмірі мен денсаулығына қауіп төндіретін кез келген іс-әрекетті орындауға;
- 1.3 Оқу орталығының аумағында оқушылармен, қызметкерлермен және басқа да тұлғалармен қарым-қатынаста дөрекі сөздер қолдануға және жоғары ренктеңгімелесуге, балағат сөздерді қолдануға, қарым-қатынастарды нақтылау үшін ене күшін қолдануға;
- 1.4 Оқу үрдісіне кедергі келтіретін әрекеттерді орындауға;
- 1.1.5 Мүлік пен жабдықты бүлдіруге, орталықтың материалдық базасына залал келтіруге;
- 4.1.6. Әкімшіліктің рұқсатынсыз орталықтың тиесілі бағдарламалық және техникалық құралдардың конфигурациясын өзгертуге;
- 4.1.7 Әкімшіліктің рұқсатынсыз орталықтың ғимараттарында жиһаздың, жабдықтың жинақтылығын, орналасуын және орналасқан жерін (орналасуын) өзгертуге;
- 4.1.8 Оқу ғимараттарынан мүлікті, жабдықты және басқа да материалдық құндылықтарды арнайы рәсімделген рұқсаттамасыз шығаруға;
- 4.1.9. Орталық әкімшілігінің рұқсатынсыз демалыс және мереке күндері (19.00-ден кейін) оқу орталығының ғимаратында болуға;

5.1 . МАРАПАТТАУЛАР

5.1.1. Орталықтағы үйірме қатысушыларына шешен сөйлеудегі үздік үлгерімі, сабаққа тұрақты қатысуы және музыкалық шараларға белсене араласқаны үшін марапаттаудың келесі түрлері тағайындалады:

- алғыс жариялау;
- басшының атынан алғыс хатпен марапаттау;
- Құрмет грамотасымен марапаттау;
- бағалы сыйлықтармен марапаттау;
- ата-анасына алғыс хат беру;

- 115
120
5. Басқа оқушылардың тәртіп бұзуының алдын алуға, тәртіп немесе оқу процесінің бұзылуы туралы орталықтың қауіпсіздік қызметкерлеріне немесе басшылыққа хабарлауға;
 6. Барлық сынып бөлмесінде тазалық пен тәртіпті сақтауға;
 7. Тәртіпті, өзара сыпайылық ережелерін сақтауға және әкімшілік қызметкерлеріне, Күзет өкілдеріне құрмет көрсетуге;
 8. Орталықтың материалдық құндылықтарын күтіп ұстауға;
 9. Оқудан тыс жұмысқа жататын іс-шараларға қатысу кезінде нақты іс-шараны өткізу регламентінің тармақтарын сақтауға;

4.1.ҮЙІРМЕ ҚАТЫСУШЫЛАРЫНА ТЫЙЫМ САЛЫНАДЫ:

- 4.1.1. Осы Ережелерді бұзуға;
- 4.1.2. Өзгелерге, өз өмірі мен денсаулығына қауіп төндіретін кез келген іс-әрекетті орындауға;
- 4.1.3 Оқу орталығының аумағында оқушылармен, қызметкерлермен және басқа да тұлғалармен қарым-қатынаста дөрекі сөздер қолдануға және жоғары реңкте әңгімелесуге, балағат сөздерді қолдануға, қарым-қатынастарды нақтылау үшін дене күшін қолдануға;
- 4.1.4 Оқу үрдісіне кедергі келтіретін әрекеттерді орындауға;
- 4.1.5 Мүлік пен жабдықты бүлдіруге, орталықтың материалдық базасына залал келтіруге;
- 4.1.6. Әкімшіліктің рұқсатынсыз орталықтың тиесілі бағдарламалық және техникалық құралдардың конфигурациясын өзгертуге;
- 4.1.7 Әкімшіліктің рұқсатынсыз орталықтың ғимараттарында жиһаздың, жабдықтың жинақтылығын, орналасуын және орналасқан жерін (орналасуын) өзгертуге;
- 4.1.8 Оқу ғимараттарынан мүлікті, жабдықты және басқа да материалдық құндылықтарды арнайы рәсімделген рұқсаттамасыз шығаруға;
- 4.1.9. Орталық әкімшілігінің рұқсатынсыз демалыс және мереке күндері (19.00-ден кейін) оқу орталығының ғимаратында болуға;

5.1 . МАРАПАТТАУЛАР

5.1.1. Орталықтағы үйірме қатысушыларына шешен сөйлеудегі үздік үлгерімі, сабаққа тұрақты қатысуы және музыкалық шараларға белсене араласқаны үшін марапаттаудың келесі түрлері тағайындалады:

- алғыс жариялау;
- басшының атынан алғыс хатпен марапаттау;
- Құрмет грамотасымен марапаттау;
- бағалы сыйлықтармен марапаттау;
- ата-анасына алғыс хат беру;

115
121

және марапаттаудың басқа да түрлері.

5.1.2. Ынталандыру басшының бұйрығымен жарияланады және топтағы білім алушылардың назарына жеткізіледі. Ынталандыру туралы бұйрықтың көшірмесі үйірмеге қатысушының жеке іс парағында сақталады.

5.2. СЫРТҚЫ КЕЛБЕТІ

5.2.1. Орталықтағы үйірме қатысушыларының сыртқы келбеті ұқыпты болуы керек. Оқу ғимаратында сырт киіммен, бас киіммен жүруге тыйым салынады.

5.3. ОҚУ ІС-ШАРАЛАРЫНДАҒЫ ТӘРТІП ЕРЕЖЕЛЕРІ

5.3.1. Қатысушы оқу іс-шараларының басталуына кешікпей келуге міндетті (дайындық сабақтары мен концерттік шаралар және т. б.).

5.3.2. Сабақ басталғаннан кейін білім алушылардың кабинетке кіруі үйірме жетекшісінің рұқсатымен ғана жүзеге асырылады.

6. ҚОЛДАНЫЛУ МЕРЗІМІ

Басшы бекіткен сәттен бастап күшіне енеді және оларды басқа ішкі актімен ауыстыру туралы басшының нұсқауымен, тиісті бұйрығымен жойылғанға дейін қолданылады.

БЕКІТЕМІН
«Sanakids.ru» оқыту және дамыту
орталығының басшысы

Капышева Б.С.

«06» қаңтар 2025 жыл

**«Балақай әлеміне саяхат» үйірмесі
5-6 жас аралығындағы балаларға арналған
оқу бағдарламасы**

Қосымша білім беру педагогы Ермекова
Галия Тагаровна

Павлодар, 2025 жыл

126

Білім беру бағдарламасы
«Балақай әлеміне саяхат»
мектепке дейінгі білім беру үшін (5-6 жас)

АЛҒЫ СӨЗ

«Балақай әлеміне саяхат» бағдарламасы мемлекеттік тілді үйренуге ыңғайдаланған. Бұл курс балалардың еркін, әдемі және сауатты сөйлеу дағдыларын дамытуға арналған.

Бүгінде мемлекеттік тілді үйрену – Қазақстан Республикасы азаматтарының күнделікті өмірі, жұмысы мен оқуына қажетті маңызды элемент.

Тіл білу – бәсекеге қабілетті білімнің негізі. Қазақ тілін білу жеке тұлғаның бәсекеге қабілетті болуына ықпал етеді.

БАҒДАРЛАМАНЫҢ АРТЫҚШЫЛЫҚТАРЫ:

- Тілдің күнделікті қолданылуына назар аудару, ауызекі сөйлеуді дамыту.
- Білікті, тәжірибелі педагогтар.
- Сабақтар интерактивті әдістемелерді қолдану арқылы өтеді, бұл материалды қызығушылықпен меңгеруге, түрлі әрекеттерді жиі ауыстыруға мүмкіндік береді.
- Әр сабақта мультимедиялық қосымшаларды пайдалану баланың қызығушылығын арттырады.
- Оқу басталар алдында және әр модуль аяқталған соң тестілеу өткізіледі.
- Жеке тәсіл.

БАҒДАРЛАМАНЫҢ МАҚСАТЫ:

Балалардың сөздік қорын байыту, дұрыс айтылу дағдыларын қалыптастыру және қазақ тілінің негізгі грамматикалық құрылымдарын меңгерту.

БАҒДАРЛАМАНЫҢ МІНДЕТТЕРІ:

- Қазақ тіліне деген қызығушылық пен сүйіспеншілік қалыптастыру.
- Балалардың сөздік қорын байыту.
- Дұрыс айтылу дағдыларын дамыту.
- Грамматика мен синтаксис негіздерін үйрету.
- Тыңдау және түсіну қабілеттерін дамыту.

БАҒДАРЛАМАНЫҢ НЕГІЗГІ БӨЛІМДЕРІ

1. Ауызша сөйлеуді дамыту

- Тақырыптар: Отбасы, достар, жануарлар, табиғат, мерекелер.

- Әдістер: Ойындар, әндер, өлеңдер, әңгімелер, диалогтар.

127

Күтілетін нәтижелер: Балалар қысқа әңгіме айтып, заттар мен оқиғаларды атап, қарапайым диалог жүргізе алады.

Сөздік қор

Тақырыптар: Түстер, сандар, пішіндер, тәулік уақыты, апта күндері.

Әдістер: Суретті карточкалар, ассоциацияға арналған ойындар, әндер.

Күтілетін нәтижелер: Балалар негізгі түстерді, 20-ға дейінгі сандарды, апта күндерін және тәулік уақытын атай алады.

Айтылым

Тақырыптар: Артикуляциялық жаттығулар, дыбыстық ойындар.

Әдістер: Өлең оқу, дыбыстарды қайталау, логопедпен жұмыс.

Күтілетін нәтижелер: Балалар қазақ тілінің негізгі дыбыстарын дұрыс айтып, қиын дыбыстарды ажыратып, дұрыс айта алады.

4. Грамматика және синтаксис

Тақырыптар: Негізгі сөз таптары (зат есім, сын есім, етістік), қарапайым сөйлемдер.

- **Әдістер:** Сөйлем құрастыруға арналған ойындар, сөз таптарын тануға арналған жаттығулар.

- **Күтілетін нәтижелер:** Балалар қарапайым сөйлем құрап, зат есімдерді, сын есімдерді және етістіктерді дұрыс қолдана алады.

5. Ауызша сөйлеуді қабылдау және түсіну

- **Тақырыптар:** Ертегілер, әңгімелер, аудио жазбалар тыңдау.

- **Әдістер:** Тыңдау және талқылау, тыңдаған бойынша сұрақтар қою, қайта айтып беру.

- **Күтілетін нәтижелер:** Балалар әңгімелердің негізгі мазмұнын түсініп, мәтін бойынша сұрақтарға жауап беріп, естігенін қайта айтып бере алады.

Әдістемелік тәсілдер

- Ойын түріндегі оқыту: Материалды бекітуге арналған ойындар қолдану.

- Басқа пәндермен интеграция: Қазақ тілін музыка, сурет салу және дене шынықтыру сабақтарына енгізу.

- Жеке тәсіл: Әр баланың даму деңгейін ескеру, дифференциалды тапсырмалар беру.

Нәтижелерді бағалау

- Сабақ барысында балаларды бақылау.

- Ауызша және жазбаша тапсырмалар.

- Алған білімдері мен дағдыларын көрсетуге арналған қорытынды сабақтар.

Бұл бағдарлама балаларға қазақ тілін қызықты әрі танымдық формада меңгеруге мүмкіндік беретін тиімді орта қалыптастыруға бағытталған.

КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАР

Ай	Апта	Тақырып	Сабақтың мазмұны
Қыркүйек	1	«Сәлеметсіз бе?»	Танысу, амандасу. Ойын «Кім қалай аталады?». Ән «Сәлем!»
	2	«Сәлеметсіз бе?»	Кошеметтеу сөздерін қайталау. Портреттерді жазбалармен салу. Танысу диалогтары.
Қазан	1	«Менің отбасым»	Сөздер: ата, апа, әке, ана, аға, әпке. Отбасы ағашын салу. Қойлым «Отбасындағы әңгіме».
	2	«Менің отбасым»	Ойындар: «Сөздерді тап», «Отбасын ата». «Бауырлар» ертегісін оқу.
Қараша	1	«Біздің үй»	Сөздер: үй, бөлме, асхана, төсек, үстел. Ойын «Тапшы». Армандағы үйді суреттеу.
	2	«Біздің үй»	Диалог: «Бұл кімнің бөлмесі?». «Менің үйім» конкурс аппликациясы
Желтоқсан	1	«Жыл мезгілдері»	Сөздер: қыс, көктем, жаз, күз. «Қысқы орман» аппликациясы. Өлең «Көктем келді».
	2	«Жыл мезгілдері»	Ойын «Қай мезгіл?». Күзгі маусымдар бойынша сурет салу. Қыс туралы өлеңді жаттау.
Қантар	1	«Жануарлар әлемі»	Сөздер: ит, мысық, қоян, қасқыр, түлкі. Ойын «Кім қалай дыбыстайды?». «Қасқыр мен қоян» ертегісін оқу.
	2	«Жануарлар әлемі»	Жануарларды сурет салу. Өңгімелер құрастыру: «Менің жануарам
Ақпан	1	«Түстер»	Сөздер: қызыл, көк, жасыл, сары, ақ. Ойын «Түстерді ата». Кемпіркосақ суретін салу.
	2	«Түстер»	«Түстер әлемі» конкурсы. «Ала күшіктің оқиғасы» ертегісін оқу.
Наурыз	1	«Наурыз мерекесі»	Наурыз мейрамының дәстүрлері. Сөздер: дастархан, бауырсақ, шұбат. Ойын «Наурыз көже құрастыру».
	2	«Наурыз мерекесі»	Қазақ музыкасына би. Қолөнер: дастарқанды безендіру.

Сәуір	1	«Менің достарым»	Сөздер: дос, ойын, күлкі. Игра «Менің досым кім?». Достық туралы өлеңдер оқу.
	2	«Менің достарым»	Интерактивті ойын «Достық көпірі». Коллаж құрастыру «Біз бірге».
Мамыр	1	«Саяхат»	Қайталау өтілгендерді. Интерактивті ойын «Тіл саяхаты».
	2	«Саяхат»	Бітіру кеші қазақ тілі элементтерімен. Көрініс көрсетілімі.

Материалды-техникалық қамтамасыз ету:

- Тарату материалдары (карточкалар, бояу кітапшалары, аппликациялар).
- Қазақ тіліндегі музыкалық жазбалар.
- Мультфильмдермен бейнемазмұндар.
- Ойын жиынтықтары (лотто, пазлдар).

